

Wijziging Omgevingsverordening Fryslân 2022

De Omgevingsverordening Fryslân 2022 wordt als volgt gewijzigd

Artikel 1

A

1. In de begripsbepaling ganzenfoerageergebieden wordt “1 november” vervangen door “1 oktober”
2. De begripsbepaling voor Grutsk op 'e Romte komt te luiden:
Grutsk op 'e Romte
Grutsk op 'e Romte, landschap cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit in Fryslân 2025, zoals vastgesteld op 24 juni 2025, met bijbehorende bronnen en kaarten: Cultuurhistorische Kaart, Landschapstypenkaart en Wordingsgeschiedenis van Fryslân.
3. In de begripsbepaling klein recreatieverblijf wordt “40 m²” vervangen door “50 m²”
4. In de begripsbepaling ondersteunend afschot wordt “dieren” vervangen door “één of enkele dieren per verjaagactie,”
5. Aan de begripsbepaling opstellingen voor zonne-energie wordt de volgende zinsnede toegevoegd “, inclusief de bij de opstelling behorende voorzieningen zoals de opslag van zonne-energie”
6. In de begripsbepaling recreatieve voorziening wordt na “een complex recreatiewoningen” ingevoegd “een groepsaccommodatie,”
7. De begripsbepaling stiltegebied komt te luiden:
stiltegebied
het op de kaart stiltegebieden aangewezen gebied als bedoeld in artikel 4.37a, eerste lid van deze Verordening.
8. In de begripsbepaling trekganzen wordt de zinsnede “Op grond van de nota Fryske Guozzenoanpak 2017- 2020 volgt dat onder trekganzen in ieder geval wordt verstaan” vervangen door “Conform de nota Faunabeleid Fryslân wordt onder trekganzen in ieder geval verstaan”
9. In de begripsbepaling trekkershut wordt “40 m²” vervangen door “50 m²”
10. Aan de begripsbepaling windturbine wordt de volgende zinsnede toegevoegd “, inclusief de bij de windturbine behorende voorzieningen zoals de opslag van windenergie”
11. Aan de begripsbepalingen wordt in alfabetische volgorde het volgende begrip toegevoegd:
soortspecifieke ganzenfoerageergebieden
het geometrisch begrensd gebied bestaande uit meerdere landbouwpercelen zoals aangegeven op de kaart Ganzenfoerageergebieden in Bijlage 5.3, waar overwinterende beschermde inheemse ganzen jaarlijks ongehinderd kunnen foerageren gedurende de periode van 1 april tot uiterlijk 1 juni.
12. In alfabetische volgorde wordt de volgende begripsbepalingen ingevoegd:

aandachtsgebied stiltegebied

het op de kaart stiltegebieden aangewezen gebied rondom een stiltegebied als bedoeld in artikel 2.55, eerste lid van deze Verordening.

activiteit met luidruchtig karakter

activiteiten met een duur van één of meerdere dagen, met een grote publieke belangstelling en een geluidproductie die tot (ver) buiten de locatie waar de activiteit plaatsvindt hoorbaar is.

airgun

luchtdrukwapen die de munitie naar buiten duwt door de uitzetting van een samengeperst gas. Hieronder valt onder andere een luchtbuks.

airsoftapparaat

een airsoftapparaat zoals bedoeld in de Regeling wapens en munitie.

avondperiode

periode tussen 19:00 en 23:00 uur.

dagperiode

periode tussen 07.00 uur en 19.00 uur.

$L_{Aeq,24h}$

A-gewogen equivalent geluidniveau over 24 uur, die begint en eindigt om middernacht, waarbij de niveaus tijdens de avond- en nachtperiode even zwaar tellen als tijdens de dag.

nachtperiode

periode tussen 23:00 en 07:00 uur.

vuurwapen

een vuurwapen als bedoeld in de Wet wapens en munitie.

waterscooter (jetski)

snelle motorboot gebouwd of ingericht om door één of meer personen skiënd door of over het water te worden voortbewogen.

zorgwoning

een gebouw dat bedoeld is voor de huisvesting van personen die niet zelfstandig kunnen wonen en die geestelijke en of lichamelijke verzorging behoeven, waarbij de benodigde verzorging in het gebouw kan plaatsvinden.

B

Artikel 2.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerst lid komt als volgt te luiden:
In een omgevingsplan wordt aangegeven op welke wijze het plan rekening houdt met de archeologische waarden en de archeologische verwachtingswaarden, waarbij gebruik wordt gemaakt van:
 - a. de Friese archeologische monumentenkaart extra of van een met de provincie afgestemde gemeentelijke verdiepingsslag, en
 - b. Grutsk op 'e Romte en de bijbehorende Cultuurhistorische Kaart.

2. In het tweede lid vervalt de zinsnede “dat een regeling bevat voor gronden buiten het bestaand stedelijk gebied bevat”
3. Na het derde lid wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende
 4. Een omgevingsplan dat voorziet in nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies binnen het bestaand stedelijk gebied bevat voor die functies een onderbouwing van de wijze waarop bij het situeren en inrichten rekening is gehouden met de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden die zijn omschreven in Grutsk op ‘e Romte en de bijbehorende kaarten.

C

Artikel 2.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het opschrift wordt toegevoegd: “en overleg provincie”
2. De aanhef wordt gewijzigd in eerste lid.
3. Na het eerste lid wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende:
 2. Voor een omgevingsplan dat voorziet in een nieuwe ontwikkeling of nieuwe activiteit binnen bestaand stedelijk gebied die mogelijk aanzienlijke effecten heeft op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden zoals beschreven in Grutsk op ‘e Romte en de bijbehorende kaarten, wordt een ruimtelijk inrichtingsplan opgesteld waarbij de provincie actief betrokken wordt.

D

Aan artikel 2.9 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

3. In een omgevingsplan kan het splitsen van een bestaand niet-agrarisch bedrijf, maatschappelijke voorziening, horecagelegenheid of vergelijkbare functie buiten het bestaand stedelijk gebied niet worden toegestaan.

E

In onderdeel a van het eerste lid van artikel 2.16 wordt de zinsnede “een onderzoek heeft plaatsgevonden waaruit blijkt dat de voorziening” vervangen door “gemotiveerd wordt dat sprake is van een voorziening die”

F

Artikel 2.17 vervalt

G

Artikel 2.20 wordt als volgt gewijzigd:

Onder vervanging van de punt door een komma aan het eind van onderdeel h wordt aan het eerste lid een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende

- i. de vestiging van voorzieningen en installaties voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest of andere agrarische producten op een agro-locatie, een bedrijventerrein, een glastuinbouwlocatie of een terrein voor openbare nutsvoorzieningen.

H

Artikel 2.24 wordt als volgt gewijzigd:

1. onderdeel b van het eerste lid komt als volgt te luiden:
 - b. wonen slechts is toegestaan in de voormalige bedrijfswoning, inclusief aangebouwde bijgebouwen en, in aanwezige karakteristieke gebouwen en in aanwezige gebouwen die bijdragen aan het behoud en de versterking van de verschijningsvorm van de karakteristieke structuur in de context van het landschap;
2. in onderdeel c van het eerste lid wordt “niet karakteristieke gebouwen” vervangen door “andere op het perceel aanwezige gebouwen”
3. in het vierde lid wordt na “eerste lid onder b” ingevoegd “en c” en wordt beide keren “bedrijfswoning” vervangen door “bedrijfsbebouwing”

I

Na artikel 2.24 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.24a Woonruimte arbeidsmigranten/seizoensarbeiders

In afwijking van artikel 2.6 kan de tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten en seizoenarbeiders buiten het bestaand stedelijk gebied in een omgevingsplan worden opgenomen, wanneer:

- a. deze nodig zijn om het eigen personeel te huisvesten, en
- b. de woningen op het bouwperceel van het (agrarisch) bedrijf, een maatschappelijke- of horecafunctie of een recreatieve voorziening worden gerealiseerd.

J

Aan hoofdstuk 2 Ruimtelijk omgevingsbeleid wordt een nieuwe afdeling toegevoegd luidende:

Afdeling 2.14 Stiltegebieden

Artikel 2.55 Instructieregels activiteiten aandachtsgebied stiltegebied

1. Een aandachtsgebied stiltegebied is een zone rondom een stiltegebied, waarvan de geometrische begrenzing is vastgelegd op de kaart Aandachtsgebied stiltegebieden.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen een aandachtsgebied stiltegebied zoals bedoeld in het eerste lid bevat regels die rekening houden met de doelstellingen voor het geluid bedoeld in artikel 4.37b.
3. De motivering van een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop met de doelstelling voor het geluid is omgegaan.

4. De verplichtingen van het tweede en het derde lid van dit artikel gelden niet voor activiteiten bedoeld in artikel 4.38, tweede lid.

K

Afdeling 4.4 Stiltegebieden komt te luiden:

Afdeling 4.4 Stiltegebieden

Paragraaf 4.4.1 Algemene bepalingen stiltegebied

Artikel 4.37 Oogmerk stiltegebied

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op het beschermen van het natuurlijk stille karakter met bijbehorende gebiedseigen geluiden van een stiltegebied, het bieden van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving ter bevordering van het welzijn en de gezondheid van bewoners en bezoekers, daarbij bijdragend aan de bewustwording van een natuurlijk stil karakter als omgevingskwaliteit.

Artikel 4.37a Aanwijzing stiltegebieden

1. Als stiltegebied bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder b van de Omgevingswet zijn aangewezen de gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog, Lauwersmeer, Alde Feanen, Deelen, Fochteloërveen, Drents-Friese Wold & Leggelderveld en Delleburen, waarvan de geometrische begrenzing is vastgelegd op de kaart Stiltegebieden.
2. Gedeputeerde staten plaatsen op door hen te bepalen locaties borden langs de grenzen van een stiltegebied.

Artikel 4.37b Doelstelling voor het geluid in een stiltegebied

De regels in deze paragraaf zijn gericht op het bereiken en behouden van een 24-uursgemiddeld geluidniveau $L_{Aeq,24h}$ van ten hoogste 40 dB(A) in een stiltegebied.

Paragraaf 4.4.2 Regels over activiteiten in een stiltegebied

Artikel 4.38 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten waardoor de heersende natuurlijke geluiden in een stiltegebied kunnen worden verstoord.
2. Tot de activiteiten bedoeld in het eerste lid behoren niet:
 - a. de uitoefening van land-, tuin- of bosbouw, beroepsmatige visserij, de jacht, ondersteunend afschot, of beroeps- en pleziervaart, met uitzondering van waterscooters;
 - b. SKS en IFKS Skûtsjesilen en schaatsen op natuurijs;
 - c. het aanleggen, wijzigen, het aanwezig hebben van, of het verwijderen van kabels en leidingen;
 - d. het aanleggen, wijzigen, het aanwezig en in werking hebben van, of het verwijderen van infrastructurele of telecommunicatiewerken, kleine windturbines, windturbines, boorplatforms en mijnbouwwerken;
 - e. de bouw, verbouw, het slopen of het onderhoud van gebouwen;
 - f. de bescherming, het onderhoud of het beheer van het gebied, inclusief dijkwerkzaamheden;
 - g. de inzet van toezichthoudende, reddings- en hulpdiensten;
 - h. militaire activiteiten;
 - i. luchtalarm;

- j. recreatieve en sportactiviteiten die plaatsvinden in de dag- of avondperiode in het stiltegebied Alde Feanen of op de stranden in het stiltegebied van de eilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog;
 - k. bestaande bedrijfsmatige activiteiten, met uitzondering van evenementen of activiteiten van soortgelijke aard, en;
 - l. alle jaarwisseling gerelateerde activiteiten op 31 december en 1 januari.
3. De uitzondering van het tweede lid heeft mede betrekking op het gebruik van toestellen, als bedoeld in artikel 4.39, noodzakelijk of gebruikelijk voor de uitoefening van de activiteiten in het tweede lid.

Artikel 4.38a Normadressaat

Aan deze afdeling wordt voldaan door degene die de activiteit verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

Artikel 4.38b Verbod en omgevingsvergunning activiteiten in een stiltegebied

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een stiltegebied zonder noodzaak geluid voort te brengen, te doen of te laten voortbrengen, in die mate dat er niet voldaan kan worden aan artikel 4.37b.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een stiltegebied de in artikel 4.39 aangewezen toestellen te gebruiken.
3. Gedeputeerde staten kunnen een omgevingsvergunning voor een activiteit slechts voor een periode van ten hoogste vijf opeenvolgende jaren verlenen, als het belang van de heersende natuurlijke geluiden in het stiltegebied en het voorkomen en beperken van de geluidbelasting niet onevenredig wordt geschaad.
4. Een aanvraag om een omgevingsvergunning wordt onverminderd het vijfde lid getoetst aan de volgende criteria:
 - a. de aard, de omvang en de locatie van de activiteit;
 - b. de mate van verstoring;
 - c. het tijdstip, de tijdsduur en periode waarin de activiteit plaatsvindt;
 - d. de cumulatie van geluidverstorende activiteiten, en;
 - e. de doelstelling van artikel 4.37b.
5. Aanvullend op de criteria onder het vierde lid, wordt een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit met een luidruchtig karakter, getoetst aan de volgende criteria:
 - a. het gecumuleerde $L_{Aeq,24h}$ van de gehele activiteit mag, binnen maximaal 20% van de oppervlakte van het stiltegebied Waddenzee of Noordzeekustzone en binnen maximaal 50% van de oppervlakte van de overige stiltegebieden, hoger zijn dan 40 dB(A);
 - b. wanneer meerdere vergunningplichtige activiteiten in een stiltegebied op dezelfde dag plaatsvinden, mag het gecumuleerde $L_{Aeq,24h}$ van alle vergunningplichtige activiteiten gezamenlijk, binnen maximaal 50% van de oppervlakte van een stiltegebied, hoger zijn dan 40 dB(A);
 - c. er moet gebruik gemaakt worden van de Best Beschikbare Technieken om de verstoring in een stiltegebied zoveel mogelijk te beperken;
6. Gedeputeerde staten kunnen in uitzonderlijke situaties afwijken van het gestelde in het vijfde lid.
7. Een verleende omgevingsvergunning kan worden ingetrokken, indien het belang van de heersende natuurlijke geluiden in het stiltegebied dat vereist.
8. In afwijking van het eerste en het tweede lid geldt geen verbod en omgevingsvergunningsplicht in een stiltegebied op het strandgedeelte van een Waddeneiland indien en voor zover de activiteit maximaal drie dagen aaneengesloten plaatsvindt, het geluid van de activiteit voldoet aan de vereisten van het vijfde lid, onder a en de activiteit ten minste vier weken voor aanvang wordt gemeld bij gedeputeerde staten.

Artikel 4.39 Aanwijzing toestellen

Als toestellen bedoeld in artikel 4.38b, tweede lid zijn aangewezen:

- a. brommers, scooters en overige motorrijtuigen met draaiende verbrandingsmotor, tenzij deze worden gebruikt op de openbare weg of voor het openbaar rij- of ander verkeer openstaande wegen of paden of het betreden van een eigen erf;
- b. modelvliegtuigen, -auto's, -boten of onbemande luchtvaartuigsystemen, tenzij het gaat om het gebruik van onbemande luchtvaartuigsystemen voor de openbare veiligheid, volksgezondheid of de afwending van dreigend gevaar;
- c. een motorisch aangedreven werktuig met bijbehorende transportmiddelen te gebruiken voor seismologisch onderzoek, opsporingsonderzoek naar of ontginning van bodemstoffen;
- d. airsoftapparaat, airgun en andere knalapparatuur;
- e. vuurwapens, tenzij:
 - het noodseinmiddelen betreft in een geval van nood;
 - in gebruik met inachtneming van het bepaalde in de Omgevingswet;
- f. geluidproducerend vuurwerk, tenzij het gebruik:
 - noodzakelijk is ter oproeping van personen of ter afwending van dreigend gevaar, of;
 - noodzakelijk is ter voorkoming van schade aan landbouwgewassen;
- g. muziekinstrumenten en geluidapparatuur, tenzij het geluid op een afstand van 50 meter van de bron niet meer hoorbaar is;
- h. omroepinstallaties, sirenes, hoorns en soortgelijke apparatuur, bestemd voor het versterken of voortbrengen van geluid, tenzij het gebruik:
 - noodzakelijk is ter oproeping van personen of ter afwending van dreigend gevaar, of;
 - noodzakelijk is uit een oogpunt van algemene veiligheid; en
- i. waterscooters (waaronder jetski's).

Artikel 4.40 Specifieke aanvraagvereisten

1. In aanvulling op de vereisten in de Omgevingsregeling worden bij een aanvraag om een omgevingsvergunning bedoeld in artikel 4.38b tenminste de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
 - a. een beschrijving van de activiteit met gegevens over het te verwachten geluid, de locatie, het tijdstip, de tijdsduur en de periode waarin de activiteit plaatsvindt;
 - b. een plattegrond van de activiteit; en
 - c. de motivering van de keuze voor de locatie, onderzochte alternatieve locaties en bedenkingen daartegen.
2. In aanvulling op het eerste lid wordt bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit met een luidruchtig karakter een onderzoek verstrekt waarin onderzocht en aangetoond wordt dat wordt voldaan aan de criteria die gesteld zijn in artikel 4.38b, het vijfde lid.
3. Gedeputeerde staten kunnen, wanneer het niet om een activiteit met een luidruchtig karakter gaat, ook een akoestisch onderzoek verlangen, wanneer het voor de beoordeling van de aangevraagde omgevingsvergunning nodig is om de geluidimmissie van deze activiteit op het stiltegebied beter inzichtelijk te maken.
4. Het aanvragen van een reeds eerder aangevraagde en vergunde activiteit kan niet eerder leiden tot een omgevingsvergunning dan in het laatste jaar van de looptijd van die eerder vergunde activiteit.
5. In aanvulling op de vereisten in de Omgevingsregeling worden bij een melding bedoeld in artikel 4.38b, achtste lid, tenminste de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
 - a. een beschrijving van de activiteit met gegevens over het te verwachten geluid, de locatie, het tijdstip, de tijdsduur en de periode waarin de activiteit plaatsvindt, inclusief de op- en afbouwperiode; en
 - b. een plattegrond van de activiteit.

L

Onderdeel a van het eerste lid van artikel 5.7 komt als volgt te luiden:

- a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van ieder geldend vergunningvrij geval, iedere omgevingsvergunning en opdracht, waarin in ieder geval zijn opgenomen de aantallen gedode dieren, onderverdeeld naar soort, wildebeheereenheid, locatie en datum;

M

Artikel 5.24 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van de leden 2 tot en met 15 tot 3 tot en met 16 wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:
 2. Er kan jaarlijks pas uitvoering gegeven worden aan handelingen als bedoeld in het eerste lid nadat uit de doorrekening op basis van de systematiek, zoals beschreven is in SOVON rapport 2024/38, blijkt dat de voor de komende periode van 1 oktober tot en met maximaal 1 juni voorspelde populatiegrootte voor 90% van de uitkomsten boven de gunstige referentie populatie voor de betreffende ganzensoort ligt. Indien de voorspelde populatiegrootte voor het komende seizoen niet voor 90% boven de gunstige referentie populatie ligt, kan verjaging met ondersteunend afschot beperkt worden middels een door gedeputeerde staten vast te stellen quota die in overleg met de faunabeheereenheid en andere partijen bepaald wordt.
2. Het zesde lid komt als volgt te luiden:
 6. De in het eerste lid genoemde ganzensoorten mogen slechts worden gedood ter ondersteuning van verjaging van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang.
3. Onderdeel b van het zevende lid vervalt.
4. De onderdelen c en d van het zevende lid worden verletterd tot de onderdelen b en c.
5. Het tiende, elfde en het veertiende lid vervallen.
6. De leden elf en twaalf worden vernummerd tot de leden tien en elf.
7. Het tiende lid komt als volgt te luiden:
 10. Voor de uitvoering van de vergunningvrije toegestane activiteit door de houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit is het toegestaan naast het hagelgeweer, het kogelgeweer als middel te gebruiken.
8. In het elfde lid wordt na “van een lokfluit” ingevoegd “elektronische lokmiddelen” en vervalt de zinsnede “en zijn elektronische lokmiddelen niet toegestaan”.
9. De leden vijftien en zestien worden vernummerd tot de leden twaalf en dertien. In het vijfde lid wordt “vijftien” vervangen door “dertien”.
10. Aan het twaalfde lid wordt de volgende zinssnede toegevoegd “, dan wel digitaal ingevoerd op <https://submit.cr-birding.org>”.

11. In het dertiende lid vervalt de zin “De rapportage bevat in ieder geval een overzicht van de grondgebruikers aan wie een meldingsbewijs als bedoeld in het tiende lid is verstrekt, onder opgave van
- op welke gewassen de schadebestrijding heeft plaatsgevonden;
 - het aantal gedode kol-, brand- en grauwe ganzen en de afschotdata.”

N

Artikel 6.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef van het derde lid van artikel 6.1 wordt na de zinsnede “direct grenzend aan het bouwperceel van een” de volgende zinsnede ingevoegd “buiten het bestaand stedelijk gebied”
2. In onderdeel d van het vierde lid wordt na de zinsnede “van de nieuwe windturbine” de volgende zinsnede ingevoegd “en bijbehorende energieopslag”.
3. Onderdeel deel c van het vijfde lid komt als volgt te luiden:
 - c. ten minste 60% van de windturbine en de bijbehorende energieopslag is in eigendom van de lokale gemeenschap;

O

In onderdeel e van het derde lid van artikel 6.6 wordt na “van het zonnepark” ingevoegd “en de bijbehorende energieopslag”

P

Het eerste lid van artikel 8.1 komt als volgt te luiden:

1. Gedeputeerde staten kunnen op aanvraag van burgemeester en wethouders of een waterschap een ontheffing als bedoeld in artikel 2.32 van de Omgevingswet verlenen van het bepaalde in de artikelen 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, tweede lid onder b en derde lid, 2.10, onder c, 2.14, 2.16, tweede lid, 2.20, eerste lid onder g en i, 2.22, eerste lid, 2.23, tweede lid, 2.24, eerste lid en tweede lid, 2.24a, 2.25, 2.27, 6.4 tot en met 6.7 van deze verordening, in gevallen waarbij de zorg voor de fysieke leefomgeving van het openbaar lichaam tot wie de instructieregel zich richt onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de met die regels te dienen belangen.

Q

In het opschrift van hoofdstuk 9 wordt “HOOFSTUK” vervangen door “HOOFDSTUK”.

R

Na artikel 9.6 wordt een nieuw artikel 9.7 ingevoegd luidende:

Artikel 9.7 Overgangsrecht stiltegebieden

1. De verplichtingen van artikel 2.55, tweede en derde lid, gelden niet voor activiteiten die plaatsvinden op een locatie met de functie bedrijventerrein of industrieterrein, waarvan de functie onherroepelijk is vastgesteld voor 1 januari 2027.

2. De verboden opgenomen in artikel 4.38b, eerste en tweede lid, zijn tot 1 januari 2027 niet van toepassing op recreatieve en culturele activiteiten die plaatsvinden op een strandgedeelte van een eilandgemeente met een eigen strandbeleid.
3. Een omgevingsvergunning voor het zonder noodzaak voortbrengen van geluid in een stiltegebied, die voor inwerkingtreding van artikel 4.38b van deze verordening formele rechtskracht heeft gekregen, geldt als een omgevingsvergunning op grond van artikel 4.38b.

S

Artikel 9.7 wordt vernummerd naar artikel 9.8.

T

Artikel 9.8 wordt vernummerd naar artikel 9.9.

U

In alfabetische volgorde wordt aan Bijlage I Overzicht vastgestelde informatieobjecten het volgende onderdeel toegevoegd:

“Aandachtsgebied stiltegebied
join/id/regdata/pv21/2026/gebiedsaanwijzing_a9197822eae743de9f4f5b8769be40ca/nld@2026-01-12;1”

In Bijlage I Overzicht vastgestelde informatieobjecten wordt
“stiltegebieden
/join/id/regdata/pv21/2023/locatie_09eeb695240c4314815e2e4c3cca0df6/nld@2023-11-15;1”
vervangen door
“Stiltegebieden
join/id/regdata/pv21/2026/gebiedsaanwijzing_9537f968783947d6b3c6b52229ca2af8/nld@2026-01-12;1”

V

De opmaak van het opschrift van toelichting wordt geactualiseerd.

W

Het opschrift “Deel I Algemene toelichting” wordt gewijzigd in “Deel I Algemene Toelichting”.

X

In Hoofdstuk 2 Ruimtelijk Omgevingsbeleid in de eerste alinea van onderdeel 2.11 vervalt de zin “Aanvullend mogen nieuwe activiteiten en ontwikkelingen nabij de NNN geen significante nadelige gevolgen hebben.”

Y

De algemene toelichting bij onderdeel 4.4 Stiltegebieden komt te luiden:

Afdeling 4.4 Stiltegebieden

Omgevingsvisie Fryslân 2020 “De romte diele”

In de Omgevingsvisie Fryslân 2020 is de doelstelling opgenomen om de stilte in stiltegebieden te beschermen door in de Omgevingsverordening regels te stellen aan functies en activiteiten in deze gebieden. De regels voor bescherming van stilte leggen beperkingen op aan recreatieve ontwikkelingen, maar maken deze niet onmogelijk. Ook aan deze doelstelling wordt met de regels in de omgevingsverordening over stiltegebieden invulling gegeven.

Provinciale taken uit de Omgevingswet; een toetsingskader voor omgevingsvergunningen in het stiltegebied ontbrak in het verleden

De regels met betrekking tot stiltegebieden geven invulling aan de provinciale taken uit de Omgevingswet. De provincie heeft tot taak om het geluid in stiltegebieden te voorkomen of te beperken. Deze taak is neergelegd in artikel 2.18, het eerste lid van de Omgevingswet. In artikel 7.11 van afdeling 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is hiervoor een instructieregel opgenomen. De provincie behoort stiltegebieden aan te wijzen en regels over het voorkomen of beperken van geluid in de aangewezen stiltegebieden op te nemen in de Omgevingsverordening. De regels moeten strekken tot de uitvoering van artikel 3, onderdeel m, van de richtlijn omgevingslawaaai.

Deze aanwijzing en deze regels zijn opgenomen in afdeling 4.4 en afdeling 2.14 en op de kaart (Aandachtsgebied) stiltegebieden van de Omgevingsverordening. Er is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het in het stiltegebied zonder noodzaak geluid voortbrengen, te doen of te laten voortbrengen, in die mate dat er niet voldaan kan worden aan de doelstelling van een $L_{Aeq,24h}$ van 40 dB(A). Daarnaast zijn er specifieke toestellen aangewezen die per definitie verboden zijn om te gebruiken in het stiltegebied. Voor het gebruik van deze toestellen is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Tot nu toe was er in de Omgevingsverordening geen duidelijk toetsingskader opgenomen voor het verlenen van een omgevingsvergunning. De aangevraagde activiteit mocht het belang van het voorkomen en beperken van de geluidbelasting in een stiltegebied niet onevenredig schaden. Daarbij werd niet zozeer getoetst aan het verstorende geluid, maar eerder aan de duur van een activiteit en het toepassen van de Best Beschikbare Technieken (BBT). Omdat er geen toetsingskader opgenomen was voor het verlenen van een omgevingsvergunning, gaf dit niet voldoende duidelijkheid of een aanvraag wel of niet vergund mocht worden. Door de regels in de Omgevingsverordening verder uit te werken, is een duidelijk toetsingskader ontstaan waaraan een aangevraagde activiteit in het stiltegebied moet voldoen.

Regels om het geluid te beperken in een stiltegebied bestonden alleen voor activiteiten die in een stiltegebied plaatsvonden. Daarbij ontstond een situatie dat activiteiten die buiten een stiltegebied uitgevoerd werden, de stilte in het stiltegebied mochten verstoren. Met name activiteiten die veel geluid produceren aan de rand van een stiltegebied, in het aandachtsgebied, verstoren het heersende stille karakter van het stiltegebied. Daarmee zou voorbijgegaan worden aan de doelstelling van het stiltegebied. Om te voorkomen dat nieuwe activiteiten in de nabijheid van een stiltegebied het stiltegebied kunnen verstoren, is hiervoor een instructieregel opgenomen.

Doelstelling van geluid in een stiltegebied

Het door de provincie gewenste totale geluidniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied is ten hoogste 40 dB(A) gedurende een aaneengesloten etmaal (24 uur). Een geluidniveau van 40 dB(A) is ongeveer het niveau van het natuurlijke geluid (zoals vogels, windgeruis) in een landelijk gebied zonder verstoring. Dit wordt in het algemeen als stil ervaren.

De aangewezen stiltegebieden

Op basis van de hiervoor aangehaalde bepalingen zijn, zoals gezegd, in de Omgevingsverordening stiltegebieden aangewezen. De gebieden die zijn aangewezen zijn de gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog, Lauwersmeer, Alde Feanen, Deelen, Fochteloërveen, Drents-Friese Wold & Leggelderveld en Delleburen, waarvan de geometrische begrenzing is vastgelegd op de kaart Stiltegebieden van de Omgevingsverordening.

De aanwijzing is gewijzigd

De aanwijzing van de stiltegebieden wordt in deze Omgevingsverordening, qua benaming, gelijk gemaakt aan de aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. Hierbij zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

'Waddenzee' is opgesplitst in:

Waddenzee;

Noordzeekustzone;

Duinen Vlieland;

Duinen Terschelling, en;

Duinen Ameland;

'Schiermonnikoog' is gewijzigd in een deel 'Duinen Schiermonnikoog' en een deel

'Waddenzee';

'Buitendijks Wad' is opgenomen in 'Waddenzee';

'De Alde Feanen' is gewijzigd in 'Alde Feanen';

'Fochteloër Veen' is gewijzigd in 'Fochteloërveen';

'Drents-Friese Wold' is gewijzigd in 'Drents-Friese Wold & Leggelderveld', en;

'De Deelen' is gewijzigd in 'Deelen'.

De grens tussen Waddenzee, Noordzeekustzone en de Duinen van de vier Waddeneilanden is gelijk getrokken met die van de Natura-2000 gebieden.

Het Buitendijks Wad was aangewezen als apart stiltegebied. Dit gebied is nu opgenomen als onderdeel van het gebied Waddenzee, waardoor de benaming gelijkgetrokken is met de aangewezen Natura-2000 gebieden.

Uitgezonderde gebieden vervallen

Het voorheen aangewezen stiltegebied IJsselmeerkust is niet langer aangewezen, omdat het oogmerk van een stiltegebied in dit gebied niet tot uitdrukking kan komen, omdat het gebied niet of nauwelijks toegankelijk is voor de mens. Daarnaast is de begrenzing van de gebieden op onderdelen aangepast, bijvoorbeeld door inpassing van aandachtsgebieden binnen bestaande stiltegebieden of door het niet langer opnemen van bepaalde functies, zoals bedrijventerreinen, binnen stiltegebieden.

Bijzondere status

De gebieden zijn in het verleden aangewezen als stiltegebied vanwege de bijzondere status als natuurbeschermingsgebied, vanwege de status als Nationaal Park of vanwege de aanwijzing in de conventie van Ramsar. Op basis van het Delegatiebesluit hebben gedeputeerde staten volledige bevoegdheid om de exacte begrenzing zelfstandig te bepalen.

Toepassingsbereik regels voor stiltegebied

De regels die gelden voor stiltegebieden zijn alleen van toepassing op activiteiten waardoor de heersende natuurlijke geluiden in een stiltegebied kunnen worden verstoord. Onder natuurlijke geluiden worden in beginsel de door de natuur veroorzaakte geluiden bedoeld. Daarnaast bestaan er geluiden die van oudsher bij de gebieden horen, zoals die van agrarische activiteiten en van professioneel en particulier tuin- en

landschapsonderhoud. Deze zogenaamde gebiedseigen geluiden worden in het kader van deze verordening van het toepassingsbereik uitgezonderd. Normale menselijke aanwezigheid van bijvoorbeeld strandbezoekers met praten op normaal niveau valt ook hieronder.

Uitgezonderde activiteiten

Een groot deel van de Waddeneilanden bestaat uit natuurgebied, waarin de aanwezigheid van stilte een unieke milieukwaliteit is en waarin geluidproducerende activiteiten in de basis ongewenst zijn. Dit geldt vooral voor het duingebied. Voor het strand is het geluidaspect minder relevant. Van nature is hier altijd geluid van de branding en de wind, waardoor er een hoger referentieniveau aanwezig is. Activiteiten op het strand zullen daardoor in het algemeen minder snel als milieu-hygiënisch ongewenst worden ervaren.

In de vorige verordening waren recreatieve en culturele activiteiten die plaatsvonden op het strandgedeelte van een eilandgemeente met een eigen strandbeleid uitgezonderd van het verbod.

Met deze uitzondering ontstond een situatie waarbij steeds vaker activiteiten met een luidruchtig karakter op het strand plaatsvonden. Het geluid van deze activiteiten, zoals evenementen met versterkte muziek, licht ruimschoots boven het referentieniveau van de branding en de wind en verplaatst zich ook over de duinen en de zee. Daarmee is een situatie ontstaan waarmee er niet voldaan kan worden aan de doelstelling vanuit het Rijk.

In deze verordening is daarom deze uitzondering komen te vervallen. Het volledig verbieden van activiteiten op de stranden is evenwel niet gewenst, omdat mensen wel de mogelijkheid moeten houden om in de dag- en avondperiode de stranden te kunnen gebruiken voor recreatieve en sportactiviteiten. Daarom gelden de regels niet voor recreatieve en sportactiviteiten op het strand in de dag- en avondperiode. Het gebruik van aangewezen toestellen waarvoor een verbod geldt worden ook uitgezonderd, maar alleen wanneer deze gebruikt worden in combinatie met de recreatieve- of sportactiviteit.

Als rondom een recreatieve- of sportactiviteit een andere activiteit uitgevoerd wordt, zoals bijvoorbeeld een aansluitend feest na een sporttoernooi, dan valt het feest als activiteit niet onder de uitzondering. Voor activiteiten op het strandgedeelte van een Waddeneiland geldt eveneens geen omgevingsvergunningplicht indien en voor zover de activiteit maximaal drie dagen aaneengesloten plaatsvindt, het geluid van de activiteit voldoet aan de vereisten van de Beste Beschikbare Technieken en wordt voldaan aan de betrokken maximale geluidsniveaus en de activiteit ten minste vier weken voor aanvang wordt gemeld bij gedeputeerde staten.

In de stiltegebieden waar gevaren kan worden is voor beroeps- en pleziervaart een uitzondering gemaakt. De beroeps- en pleziervaart is uitgesloten van het toepassingsbereik en daarmee van de werking van de regels die voor de stiltegebieden in de Omgevingsverordening zijn opgenomen. Het gaat in dit geval wel om bemande vaartuigen. Waterscooters, waaronder jetski's vallen niet onder deze uitzondering. Deze vaartuigen zorgen, ook bij lage snelheden, voor een aanzienlijke verstoring in de stiltegebieden. Ook onbemande vaartuigen, zoals modelboten, vallen niet onder deze uitzondering.

In de vorige verordening waren speedboten, tenzij gebruikt in de vaargeul van de veerdiensten verboden. Omdat speedboten met name bij hogere snelheden erg verstorend werken en er vanuit andere wetgeving al beperkingen gelden voor de vaarsnelheid, heeft een verbod van deze vaartuigen in de stiltegebieden geen

toegevoegde waarde ten opzichte van het geluid van andere vaartuigen die er varen. Daarom zijn deze vaartuigen niet meer opgenomen in de toestellenlijst.

Tot slot zijn enkele activiteiten van het toepassingsbereik uitgezonderd, die direct verband houden met een aantal functies van het gebied, zoals energievoorziening en hulpdiensten. Het gaat om activiteiten die absoluut noodzakelijk zijn en waarvoor het bevoegd gezag ook steeds een vergunning zou verlenen. Dat geldt voor bijvoorbeeld activiteiten, als de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van kabels en buisleidingen voor het transport van energie, de inzet van reddings- en hulpdiensten, maar ook voor recreatieve en sportactiviteiten. Bij deze laatste gaat het om de recreatieve en sportactiviteit an sich en niet om mogelijk aansluitende festiviteiten, als het houden van een feest met versterkte muziek. Onder recreatieve activiteiten verstaan we onder andere het houden van huifkartochten en in de winter rijden met motorvoertuigen door de inwoners van de eilanden. De activiteiten van een motorcrossterrein, een padelbaan, modelvliegtuigjes, die structureel en op een vaste locatie plaatsvinden, vallen hier bijvoorbeeld niet onder.

Instrument omgevingsvergunning

Onder de werking van de Provinciale Milieuverordening konden gedeputeerde staten ontheffing verlenen van de verboden die golden binnen stiltegebieden. In de Omgevingswet is de mogelijkheid om met ontheffingen te werken vervallen en is er daarom voor gekozen om met een (omgevings)vergunningstelsel te gaan werken.

Z

In het opschrift van hoofdstuk 7 wordt “Hoofdstuk” vervangen door “Hoofdstuk”.

AA

Na de toelichting bij artikel 1.3 wordt een nieuw onderdeel ingevoegd luidende:

Artikel 1.4 Omgevingsplan

Letterlijk staat in artikel 1.4 dat onder een Omgevingsplan mede wordt verstaan een projectbesluit van gedeputeerde staten. Maar indirect en ook in de geest van de Omgevingswet vallen ook projectbesluiten vastgesteld door andere bestuursorganen onder de werking van artikel 1.4. Met een projectbesluit wordt een Omgevingsplan gewijzigd, een Omgevingsplan moet voldoen aan de regels die in de Omgevingsverordening zijn opgenomen. Een projectbesluit wordt door gedeputeerde staten getoetst aan de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Als een projectbesluit een wijziging van het omgevingsplan inhoudt, dient te worden voldaan aan de eisen die aan de inhoud van een omgevingsplan worden gesteld, zo volgt uit art. 5.53, eerste lid van de Omgevingswet. Het is dus al op rijksniveau bepaald dat het projectbesluit moet voldoen aan de regels van de omgevingsverordening. Uiteraard voor zover deze regels relevant zijn voor het betreffende projectbesluit.

BB

De artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.1 van Hoofdstuk 2 Ruimtelijk Omgevingsbeleid wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel a van de toelichting bij artikel 2.1 Omgevingskwaliteit als basis komt als volgt te luiden:

a. bescherming archeologische waarden en archeologische verwachtingswaarden

De wetgever verplicht gemeenten in artikel 5.130 van het Bkl om in hun omgevingsplannen rekening te houden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed, met inbegrip van bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten. Artikel 2.1, eerste lid van de verordening bevat daarvan een nadere duiding, door gemeenten te vragen de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) en Grutsk op 'e Romte te gebruiken bij het bepalen van de ligging en van de archeologische (verwachtings)-waarden van een locatie om in het gemeentelijke omgevingsplan te motiveren op welke wijze rekening is gehouden met de archeologische waarden en archeologische verwachtingswaarden. De gecombineerde toepassing van FAMKE en Grutsk op 'e Romte zorgt ervoor dat de provinciale belangen ten aanzien van archeologie goed worden geborgd.

Als de gemeente in overleg met de provincie een verdiepingsslag heeft gemaakt, maar deze nog niet is verwerkt op de FAMKE, dan kan door de gemeente gebruik worden gemaakt van de eigen kaarten. Ook dit is geregeld in artikel 2.1, eerste lid.

FAMKE

De FAMKE bestaat uit kaarten die van tijd tot tijd geactualiseerd worden, bijvoorbeeld naar aanleiding van verdiepingsslagen. In de FAMKE staat per gebied en tijdsperiode (advieskaart steentijd-bronstijd; advieskaart ijzertijd-middel-eeuwen) informatie over de kans op het aantreffen van archeologische waarden (archeologische verwachtingswaarden) en over archeologische waarden en monumenten die al bekend zijn (archeologische waarden). Daarbij wordt een geschikte wijze van onderzoek naar en behoud van archeologische (verwachtings-)waarden aangegeven. Met 'archeologische waarden' wordt op de FAMKE bedoeld wat in de Omgevingswet en het Bkl 'archeologische monumenten' wordt genoemd.

Grutsk op 'e Romte

Op de Cultuurhistorische Kaarten van de provincie zijn boerderijplaatsen aangegeven. Deze boerderijplaatsen zijn in Grutsk op 'e Romte behalve als cultuurhistorische waardevol ook als archeologisch waardevol aangemerkt. Bij ingrepen op een historische boerderijplaats moet daarom ook het archeologische belang worden meegewogen. Zoals hierboven genoemd zijn op de FAMKE deze boerderijplaatsen nog niet van een passend advies voorzien. Dit betekent dat op grond van de FAMKE op dit moment vaak nog geen archeologisch onderzoek nodig lijkt te zijn op een boerderijplaats. Op termijn wordt de FAMKE hierop aangepast. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de begrenzing van het archeologisch waardevolle deel van een boerderijplaats vaak anders -veelal kleiner- is dan de cultuurhistorische begrenzing zoals die op de Cultuurhistorische Kaart is te zien.

Gemeenten zijn echter op grond van het Bkl wel verplicht om rekening te houden met archeologische waarden op boerderijplaatsen. Ook zijn deze van provinciaal belang. Om die reden is Grutsk op 'e Romte met de bijbehorende kaarten toegevoegd aan artikel 2.1, eerste lid. Met de toets aan zowel FAMKE als Grutsk op 'e Romte en het meenemen van de uitkomsten daarvan in het omgevingsplan, kunnen gemeenten motiveren dat zij rekening hebben gehouden met archeologische waarden. Als sprake is van een boerderijplaats dan is het advies om bij ingrepen van meer dan 100 m² en dieper dan 0,30 meter archeologisch onderzoek te verrichten. Maatwerk en afstemming zijn hierbij een belangrijk begrip, omdat in de praktijk vaak blijkt dat na analyse het archeologisch waardevolle deel van het terrein kleiner is dan het terrein dat op de Cultuurhistorische Kaart staat aangegeven. De impact van een plan op de archeologie kan daarom nauwkeuriger

worden ingeschat. Daardoor ontstaan er bij ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld een nieuwe stal, meer mogelijkheden om adequaat met de archeologische belangen om te gaan.

Rol provincie

De provincie heeft verschillende rollen bij het beoordelen van het aspect archeologie in omgevingsplannen. In eerste instantie zien wij het als onze rol om er op toe te zien dat gemeenten bij het opstellen van omgevingsplannen rekening houden met de adviezen op de FAMKE en Grutsk op 'e Romte. Hiertoe is de instructiebepaling in artikel 2.1, eerste lid bedoeld. Daarnaast hebben wij voor het behoud van archeologische waarden ook een toezichthoudende rol (interbestuurlijk toezicht). In dit kader zien wij voor de provincie ook een adviserende rol bij omgevingsplannen. Ten aanzien van de historische boerderijplaatsen gaat dit specifiek over het bepalen van de archeologische begrenzing van de boerderijplaats. Het bijhouden en visualiseren van actuele archeologische data - de doorontwikkeling van de FAMKE - is daarmee ook een provinciale rol.

2. In onderdeel b van de toelichting bij artikel 2.1 Omgevingskwaliteit als basis vervalt de laatste alinea.
3. Onderdeel c van de toelichting bij artikel 2.1 Omgevingskwaliteit als basis komt als volgt te luiden:
c. Omgevingskwaliteiten als ontwerpbasis

Algemeen

De omgevingskwaliteiten als ontwerpbasis is één van de inhoudelijke principes die zijn benoemd in de Omgevingsvisie De Romte Diele. Wij vinden het belangrijk dat de omgevingskwaliteiten het vertrekpunt vormen bij de inpassing van nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies. Dit betekent niet dat het bestaande onaantastbaar is, maar wel dat ontwikkelingen voortbouwen op bestaande kwaliteiten en deze zo mogelijk versterken of dat nieuwe omgevingskwaliteiten worden toegevoegd.

Ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied

Op grond van artikel 2.1, derde lid verwachten wij dat gemeenten in omgevingsplannen, met daarin nieuwe ontwikkelingen die zich afspelen buiten het bestaand stedelijk gebied, allereerst een analyse maken van de aanwezige omgevingskwaliteiten. Dit begint met een goede beschrijving van de aanwezige omgevingskwaliteiten. De aspecten die zijn genoemd in de begripsbepaling 'omgevingskwaliteiten' zijn hierbij de leidraad. Belangrijk is om de omgeving in dit traject te betrekken.

Een goede analyse van de omgevingskwaliteiten is wat ons betreft essentieel om keuzes te kunnen maken over de inrichting en inpassing van nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast is een analyse van de omgevingskwaliteiten ook belangrijk om tot een goede locatiekeuze te komen. Het spreekt voor zich dat in eerste instantie wordt gezocht naar een locatie, waarbij de nieuwe ontwikkeling goed inpasbaar is in het landschap of juist tot versterking van het landschap kan leiden.

Het tweede onderdeel van artikel 2.1, derde lid vraagt van gemeenten om te zorgen voor het zorgvuldig situeren en inrichten van nieuwe ontwikkelingen en dit in het omgevingsplan ook te borgen. De beschrijving van de omgevingskwaliteiten is daarbij het startpunt. Dit betekent, zoals al eerder opgemerkt, niet dat het bestaande onaantastbaar is, maar wel dat ontwikkelingen voortbouwen op bestaande kwaliteiten en deze zo mogelijk versterken of door ontwikkelen. Maatwerk is mogelijk. Elke plek is anders en heeft andere kwaliteiten.

Een en ander moet resulteren in een ruimtelijk inrichtingsplan, waarvan de uitvoering is geborgd in het omgevingsplan.

Wij noemen de volgende voorbeelden van situaties die kunnen zorgen voor een verbetering van de omgevingskwaliteiten:

- het zorgen voor minder stankoverlast van een agrarisch bedrijf door het treffen van extra maatregelen bij de bouw van een nieuwe stal;
- het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit door gelijk met de nieuwe ontwikkeling ook het bestaande goed in te passen of de bestaande inpassing te verbeteren;
- het vrijhouden van archeologisch waardevolle terreinen bij nieuwbouwwijken door hier de groenvoorzieningen te plannen;
- het versterken van de biodiversiteit bij het toestaan van een zonnepark;
- het combineren van een recreatieve ontwikkeling met herstel van cultuurhistorisch erfgoed;
- het realiseren van een park in een nieuwbouwwijk of het creëren van een dorpsommetje.

Ontwikkelingen binnen bestaand stedelijk gebied

In 2024 is het Omgevingsprogramma Erf-Goed 2025-2028 vastgesteld. Hierin is aangegeven dat in Grutsk op 'e Romte een top 10 van provinciale belangen is opgenomen. Een aantal daarvan (nederzettingenstructuren en karakteristieke bebouwing) heeft ook betrekking op de bebouwde omgeving. Gelet op de gewenste doorwerking van deze belangen in de omgevingsplannen van gemeenten en de borging van de provinciale subsidieverlening voor monumenten en karakteristieke panden is besloten om de erfgoedbelangen binnen het bestaand stedelijk gebied in de verordening te verankeren.

In artikel 2.1, vierde lid is een bepaling toegevoegd die regelt dat bij het toestaan van nieuwe functies binnen het bestaand stedelijk gebied wordt gemotiveerd hoe bij de locatiekeuze en inrichting rekening is gehouden met de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden zoals die in Grutsk op 'e Romte en de bijbehorende kaarten zijn aangegeven. Er is niet, zoals bij buitenstedelijke plannen, als voorwaarde gesteld dat de gemeente rekening moet houden met de omgevingskwaliteiten in het algemeen. Gemeenten zijn hier zelf bevoegd.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het bestaand stedelijk gebied verwachten wij dat in ieder geval de informatie op de CHK2 en de adviezen onder punt 8 'structuur van nederzettingen, dorpen en steden' en 9 'gebouwd erfgoed' van de top 10 van gebiedsoverstijgende landschappelijke en cultuurhistorische structuren van provinciaal belang in Grutsk op 'e Romte worden betrokken bij de planvorming.

CC

De toelichting bij artikel 2.2 komt als volgt te luiden:

Artikel 2.2 Omgevingstafel en overleg provincie

Regels buiten bestaand stedelijk gebied

In artikel 2.2, eerste lid staat dat de gemeente een ruimtelijk inrichtingsplan opstelt met behulp van een omgevingstafel wanneer in een omgevingsplan wordt voorzien van nieuwe activiteiten buiten het bestaand stedelijk gebied die mogelijk aanzienlijke effecten hebben op de omgevingskwaliteiten.

Dit is bijvoorbeeld aan de orde wanneer sprake is van een ontwikkeling die niet zonder meer inpasbaar is in het landschap of binnen de cultuurhistorische kernkwaliteiten en als aanpassing of transformatie aan de orde is¹, de beoogde ontwikkeling op of nabij een waardevol archeologisch terrein plaatsvindt, de ontwikkeling effecten kan hebben op de gezonde en veilige leefomgeving, de nieuwe ontwikkeling op of nabij belangrijke natuurwaarden ligt.

In principe is het aan de gemeente om van geval tot geval te bepalen of sprake is van mogelijk aanzienlijke effecten op de omgevingskwaliteiten en er dus een omgevingstafel moet worden georganiseerd. Voor sommige ontwikkelingen die in de verordening worden toegestaan zijn wij van mening dat er sprake is van de noodzaak om een omgevingstafel te houden, waarbij de provincie ook gesprekspartner is. Uiteraard is in overleg met de provincie altijd maatwerk mogelijk.

In de begripsbepalingen is omschreven wat een omgevingstafel is. Dit is een werkwijze waarbij partijen die een belang vertegenwoordigen rondom de ruimtelijke ontwikkeling, voorafgaand aan de uitwerking van een plan met elkaar om tafel gaan om:

- te komen tot de juiste locatiekeuze en een goede landschappelijke inpassing;
- te werken aan acceptatie;
- te komen tot een integrale oplossing waarin alle belangen samenkomen;
- het initiatief vervolgens verder te brengen.

Gemeenten mogen dit zelf verder invullen. De methode kan ook per soort ontwikkeling verschillen. Met betrekking tot de uitbreiding van een agrarisch bedrijf is al veel ervaring opgedaan met de Nije Pleats methodiek. Met betrekking tot zonneparken zijn Sinnetafels gehouden. Deze methodieken zijn beproefd gebleken en zijn prima toepasbaar als leidraad voor het proces van een omgevingstafel.

Een nieuwe insteek van de Omgevingsvisie (zowel provinciaal als nationaal) is dat uitgaande van de omgevingskwaliteiten van een gebied wordt gezocht naar de juiste plek. Het vroegtijdig met elkaar om tafel gaan (via een omgevingstafel) is daarbij belangrijk en biedt voordelen voor de snelheid in het proces, draagvlak en acceptatie en kwaliteit van de Friese leefomgeving. Dit betekent ook dat wij verwachten dat meer dan voorheen de omgeving wordt betrokken bij het proces; op die manier kan de gemeente of initiatiefnemer invulling geven aan de participatie op grond van de Omgevingswet. De gemeenten zijn bevoegd om te bepalen op welke wijze ze dit willen aanpakken.

In het omgevingsplan verwachten wij een beschrijving van het proces dat heeft plaatsgevonden. Wij gaan ervan uit dat de resultaten van de omgevingstafel gebruikt worden om keuzes te maken met betrekking tot de plannen en dat de plannen aangeven hoe dit is gebeurd.

Regels binnen bestaand stedelijk gebied

Bij activiteiten binnen het bestaand stedelijk gebied kunnen cultuurhistorische- en landschappelijke waarden worden geraakt die provinciaal van belang zijn. Daarom is, voortvloeiend uit het Omgevingsprogramma Erf-Goed, in artikel 2.2, tweede lid

¹ Afhankelijk van de aard en schaal van de ontwikkeling kan sprake zijn van:

- inpassen, waarbij de kenmerken van een gebied in stand blijven en nieuwe ontwikkelingen zich daar in voegen;
- aanpassen van een gebied of structuur als inpassing niet mogelijk is; het wordt anders maar het gebied behoudt zijn identiteit;
- transformeren, door ontwikkeling van nieuwe kwaliteiten en identiteiten in het gebied.

bepaald dat de provincie actief wordt betrokken bij het opstellen van het inrichtingsplan als sprake is van mogelijk aanzienlijke effecten op de cultuurhistorische- en landschappelijke waarden zoals beschreven in Grutsk en de bijbehorende kaarten. Relevante kaarten hierbij hebben betrekking op nederzettingenstructuren, beschermde gezichten, monumenten en karakteristieke panden en karakteristieke wijken.

DD

In de toelichting bij artikel 2.6 wordt onder het kopje *werken met principes, vooroverleg en omgevingstafel* na de eerste alinea een nieuwe alinea ingevoegd, luidende:

Bij nieuwe ontwikkelingen zoals een nieuwe uitbreidingswijk of een nieuw bedrijventerrein, willen wij graag vroegtijdig betrokken worden. Dit kan in veel gevallen door het inplannen van een bilateraal overleg tussen de gemeente en de provincie. Soms is het aanhaken van een ontwikkelaar gewenst. Wanneer er aanzienlijke effecten op de leefomgeving te verwachten zijn is een omgevingstafel met meer belanghebbenden nodig. De gemeente bepaalt wanneer dit aan de orde is. De provincie schuift graag aan en brengt de principes in.

EE

De toelichting bij artikel 2.7 komt als volgt te luiden:

Artikel 2.7 Programmering woningbouw

Regionale woningbouwafspraken

In de Omgevingsvisie De Romte Diele is aangegeven dat de provincie zorgt voor regionale afstemming van plannen voor woningbouw, vanuit de wettelijke verantwoordelijkheid voor zorgvuldig en verantwoord gebruik van de schaarse ruimte. Dit gebeurt door het maken van regionale woningbouwafspraken.

De regionale woningbouwafspraken zijn bestuurlijke afspraken tussen provincie en gemeenten. Ze gaan over de regionale kwantitatieve en kwalitatieve afstemming van gemeentelijke woningbouwplannen. Daarbij wordt uitgegaan van de regionale indicatieve woningbehoefte volgens de door de provincie jaarlijks vast te stellen bevolking- en huishoudensprognose. De regionale woondeals en de bijbehorende planlijsten vormen samen de regionale woningbouwafspraken.

Binnen deze woondeals en planlijsten maakt de provincie afspraken met de regio's over zowel de kwantiteit als de kwaliteit van woningbouw. Daarbij gaat het ook om de samenhang tussen herstructurering, sloop, nieuwbouw en verduurzaming, het binnen- en buitenstedelijk bouwen, en her- en deprogrammering. Bij het maken van deze afspraken willen wij gemeenten ondersteunen bij het toepassen van de Ladder voor duurzame verstedelijking.

De provincie monitort de ontwikkelingen en actualiseert de woondeals en planlijsten regelmatig in overleg met de gemeenten in de regio.

De gemeenten en regio's zijn verantwoordelijk voor de verdeling van woningbouw over hun kernen en voeren hierop de regie. In hun visies en plannen bepalen zij zelf waar woningbouw plaatsvindt. Daarbij gaan wij ervan uit dat rekening wordt gehouden met algemene uitgangspunten, zoals demografische ontwikkelingen, en met de principes uit de Omgevingsvisie De Romte Diele (onder andere zorgvuldig

ruimtegebruik, bouwen aansluitend aan een kern, en passend bij de aard en schaal). Vanuit de provincie bieden wij hierbij graag onze deskundigheid aan.

Regels verordening

In artikel 2.7 is bepaald dat een omgevingsplan alleen nieuwe woningen mogelijk maakt die passen binnen de regionale woningbouwafspraken. In de toelichting bij het omgevingsplan moet dit nader worden gemotiveerd. Gemeenten stellen daarom, al dan niet in regioverband, een planlijst op. Daarmee kan worden aangetoond dat een concreet project binnen de woningbouwafspraken past. Door de planlijst jaarlijks te actualiseren, kan tijdig worden ingespeeld op veranderingen in de woningbehoefte en in marktontwikkelingen.

Om nog sneller te kunnen inspelen op de actuele woningvraag, is in het tweede lid van artikel 2.7 een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Hierin is bepaald dat, vooruitlopend op de volgende actualisering van de afspraken, medewerking kan worden verleend aan woningbouw die (nog) niet binnen de regionale afspraken past, maar waarvoor wel aantoonbare behoefte bestaat. Deze projecten worden bij de

eerstvolgende actualisering toegevoegd aan de planlijst.

FF

In de toelichting bij artikel 2.9 Niet agrarische functies buiten het bestaand stedelijk gebied wordt na de toelichting onder het kopje *uitbreiding niet agrarische functies* een nieuwe tekst ingevoegd, luidende:

Splitsen bedrijfspercelen

In artikel 2.9 is geregeld dat het splitsen van een bestaand niet-agrarisch bedrijf, maatschappelijke voorziening, horecagelegenheid of vergelijkbare functie in het landelijk gebied niet is toegestaan. Uitgangspunt in de Omgevingsvisie De Romte Diele is om de omvang van bebouwing van stedelijke functies in het landelijk gebied zo beperkt mogelijk te houden. Nieuwe stedelijke functies moeten in principe worden gevestigd op een bedrijventerrein of in aansluiting op een kern. Nieuwe bedrijfsfuncties in het landelijk gebied zijn wel toegestaan als sprake is van hergebruik. Hergebruik van bestaande bebouwing en het versterken van omgevingskwaliteiten staan dan voorop. Het toevoegen van nieuwe bebouwing ten behoeve van bestaande bedrijven is mogelijk maar moet ondergeschikt en functioneel, en vanuit 'behoud door ontwikkeling' te motiveren zijn. Het splitsen van bedrijven past niet binnen deze filosofie.

GG

In de toelichting bij artikel 2.14 Kleinschalige recreatieve voorzieningen worden voor de toelichting onder het kopje *kleinschalig kamperen/ jachthaven* twee nieuwe onderdelen ingevoegd, luidende:

Kleinschalige recreatieve voorzieningen

Kleinschalige kampeerterreinen, kleinschalige jachthavens, logies, groepsaccommodaties, recreatiewoningen, kleine recreatieverblijven (waaronder trekkershutten, pipowagens, tenthuisjes e.d.) kunnen als kleinschalige recreatieve voorzieningen worden aangemerkt. In artikel 2.14 is aangegeven onder welke voorwaarden en op welke locaties kleinschalige recreatieve voorzieningen zijn toegestaan. Hieronder is één en ander nader toegelicht.

Ondergeschikte nevenfunctie

Kleinschalige recreatieve voorzieningen kunnen, buiten de reguliere recreatieterreinen, alleen worden toegestaan als ondergeschikte nevenfunctie bij een hoofdfunctie op het bouwperceel. De gemeente komt bij het bepalen van de ondergeschiktheid een grote mate van bevoegdheid toe. Wij zien dat gemeenten er in beleidsdocumenten vaak voor kiezen om verschillende vormen van kleinschalige recreatie niet of slechts beperkt gestapeld toe te staan en om slechts een percentage van de bebouwing in gebruik te laten nemen voor kleinschalige recreatie. Dit zijn goede methoden om kleinschalige recreatieve voorzieningen ondergeschikt te houden. Wij vragen gemeenten om specifiek bij woonpercelen terughoudend om te gaan bij het toestaan van kleinschalige recreatie. Een kampeerterrein of een jachthaven met 25 of 35 kampeerplaatsen/ligplaatsen zal doorgaans niet meer als ondergeschikt aan de woonfunctie kunnen worden aangemerkt. Bij woonboerderijen kunnen wel meer mogelijkheden worden geboden.

In de toelichting onder het kopje *kleine recreatie verblijven* wordt “40 m2” vervangen door “50 m2”.

HH

De toelichting bij artikel 2.16 komt als volgt te luiden:

Artikel 2.16 Afwijking voor bijzondere nieuwe recreatieve voorzieningen

Met artikel 2.16 kan in uitzonderingsgevallen met maatwerk worden meegewerkt aan een recreatieve ontwikkeling die qua aard en schaal niet aansluit bij de kern of bestaande recreatieve voorziening, of aan een recreatieve ontwikkeling die niet aansluit op een kern of bestaande recreatieve voorziening. Belangrijke voorwaarde is dat goed wordt gemotiveerd dat sprake is van een initiatief dat kan bijdragen aan Gastvrij Fryslân, door het bevorderen van een prettige en gezonde woon- en leefomgeving, het behoud en ontwikkeling van natuur en cultuurerfgoed of het creëren van toekomstbestendige banen. De accenten per regio in de Omgevingsvisie en de aanbevelingen uit het rapport Vitale Logiesaccommodaties Fryslân (2020) kunnen als leidraad worden gebruikt.

Aanvullende voorwaarde is dat een bijdrage wordt geleverd aan het realiseren van andere opgaven en ambities, zoals genoemd. De mogelijkheden hiervoor zijn divers, zoals:

- het energie-neutraal opleveren van een nieuwe ontwikkeling;
- minimaal 25 procent van de gronden reserveren voor verbetering biodiversiteit;
- in verhouding 1:1 natuur toevoegen;
- een combinatie maken met waterberging;
- aantoonbaar bijdragen aan de instandhouding van voorzieningen in de omgeving (horeca, winkels);
- aantoonbaar bijdragen aan de leefbaarheid en het vervullen van een sociale rol richting omgeving.

Artikel 2.16 kan in bijzondere gevallen ook worden gebruikt voor de omzetting van kleinschalige recreatieve voorzieningen naar reguliere recreatie. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij bestaande kleinschalige kampeerterreinen die op een bijzondere en toeristisch aantrekkelijke locatie in Fryslân liggen.

In artikel 2.16, tweede lid is bepaald dat een nieuw complex van recreatiewoningen alleen mogelijk is wanneer sprake is van een bedrijfsmatige exploitatie hiervan.

Onder bedrijfsmatige exploitatie verstaan wij het via een bedrijf, stichting of andere rechtspersoon voeren van een zodanig beheer of exploitatie dat in de verblijfs-recreatieve functie daadwerkelijk sprake is van kort verblijf met als focus toeristische overnachtingsmogelijkheden. Het begrip komt uit de 'Handleiding verbeterde borging bedrijfsmatige exploitatie in de verblijfsrecreatie' (2020).

Door de bedrijfsmatige exploitatie van recreatieverblijven kan worden geborgd dat de recreatiewoningen worden gebruikt voor kort recreatief verblijf. Op deze wijze leveren de recreatiewoningen een grotere bijdrage aan een Gastvrij Fryslân. Ook wordt permanente bewoning tegengegaan.

Werken met principes, vooroverleg en omgevingstafel

Bij ontwikkelingen die niet aansluiten bij een kern of bestaande voorzieningen of die wat betreft aard en schaal niet passen bij de kern of de bestaande voorzieningen, willen wij graag in een vroegtijdig stadium betrokken worden. Wat ons betreft is dit al direct na het indienen van het idee door initiatiefnemers. Wij willen graag vanaf het begin gezamenlijk optrekken en een gezamenlijk standpunt innemen tegenover het initiatief. Dit geeft initiatiefnemer al vroeg duidelijkheid over de haalbaarheid van de plannen.

Als het initiatief een mooie bijdrage kan leveren aan een Gastvrij Fryslân dan kan een omgevingstafel worden georganiseerd om het initiatief verder uit te werken. De provincie sluit hierbij aan en denkt mee over de mogelijkheden om een waardevolle bijdrage te leveren aan andere opgaven en ambities in de provincie.

II

De toelichting bij artikel 2.17 Bijzondere bepaling Waddeneilanden vervalt.

JJ

In de toelichting bij artikel 2.20 Agrarische en aanverwante functies wordt na de toelichting onder het kopje *Agrarisch hulpbedrijf* een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:

Voorzieningen en installaties voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest of andere agrarische producten

Artikel 2.20, eerste lid onder i regelt dat voorzieningen voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest en andere agrarische producten zijn toegestaan op een agro-locatie, een bedrijventerrein, een glastuinbouwlocatie of een terrein voor openbare nutsvoorzieningen. Deze locaties zijn in de Omgevingsvisie De Romte Diele als geschikte plekken benoemd.

Uiteraard zijn de principes leidend bij het zoeken van een geschikte locatie voor een voorziening voor het bewerken, verwerken en vergisten van mest en andere agrarische producten. De voorziening moet inpasbaar zijn binnen de omgevingskwaliteiten. Dit betekent ook dat een voorziening naar aard en schaal moet passen bij de bebouwing die al aanwezig is op het perceel. Het is dus niet mogelijk om bij een nutsvoorziening met weinig of geen bebouwing een voorziening voor het bewerken, verwerken of vergisten te realiseren.

Wij merken voor de volledigheid op dat wij zonneparken niet als 'openbare nutsvoorziening' beschouwen. Er zal niet meegewerkt worden aan mestvergistings bij zonneparken.

KK

In de toelichting bij artikel 2.24 komt de toelichting onder het kopje *(Zorg)woningen en huisvesting arbeidsmigranten en seizoenarbeiders* als volgt te luiden:

(Zorg) woningen en huisvesting arbeidsmigranten en seizoenarbeiders

Een belangrijke categorie voor hergebruik is de woon(zorg)functie, als belangrijke en kansrijke nieuwe drager voor de plattelandseconomie. Met de huisvesting van arbeidsmigranten en seizoenarbeiders in vrijkomende bebouwing kan worden bijgedragen aan kwalitatief goede huisvesting voor deze doelgroepen.

Ontwikkeling van gespreide, geconcentreerde woonclusters in het landelijk gebied past

echter niet in het omgevingsbeleid. De woonfunctie blijft daarom beperkt tot:

- in de voormalige bedrijfswoning, inclusief aangebouwde bijgebouwen,
- in karakteristieke bijgebouwen,
- in bestaande op het bouwperceel aanwezige gebouwen die bijdragen aan het behoud en de verschijningsvorm van de karakteristieke stedenbouwkundige structuur in de context van het landschap.

Er kan gebruik worden gemaakt van de informatie in Grutsk op 'e Romte en op de bijbehorende kaarten om te beoordelen of een woonfunctie al dan niet mogelijk is in niet-karakteristieke gebouwen. Het kan bijvoorbeeld gaan om een vrijstaande stal bij een stelp die op zichzelf niet karakteristiek is maar wel een meerwaarde heeft voor het behoud van de uitstraling van het boerenerf.

Vervangende nieuwbouw is in principe niet mogelijk. De woningen moeten binnen de bestaande bebouwing gerealiseerd worden. Deze regel is met name opgenomen om de karakteristieke en beeldbepalende bebouwing op voormalige (agrarische) bedrijfsterreinen te behouden. Er is in artikel 2.24, vierde lid een afwijkingsmogelijkheid opgenomen.

Zorgwoningen en woningen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en seizoenarbeiders zijn toegestaan in het hoofgebouw en in alle bijgebouwen op een bestaand bouwperceel. De bijgebouwen hoeven dus niet karakteristiek of anderszins beeldbepalend te zijn. Ook hier is vervangende nieuwbouw mogelijk op grond van artikel 2.24, vierde lid.

Het aantal (zorg-)woningen en wooneenheden ten behoeve van arbeidsmigranten en seizoenarbeiders dat mag worden gerealiseerd in voormalige bebouwing in het landelijk gebied is in principe niet beperkt.

In de toelichting onder het kopje *Werken met de principes, vooroverleg en omgevingstafel* wordt de tekst "Bij aanvullende nieuwbouw (....) aan de omgevingstafel" vervangen door "Wij gaan er vanuit dat de mogelijkheden die er zijn om in bepaalde gevallen woningen te bouwen in niet-karakteristieke bijgebouwen niet standaard in het omgevingsplan worden opgenomen. Wij worden graag vroegtijdig betrokken bij concrete initiatieven. Dit geldt ook voor de voor de mogelijkheid om aanvullende bebouwing te realiseren of de situering van bebouwing te wijzigen."

LL

Na de toelichting op artikel 2.24 wordt een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.24a Woonruimte arbeidsmigranten/seizoenarbeiders

In de Omgevingsvisie De Romte Diele is aangegeven dat de provincie positief tegenover kwalitatieve goede huisvesting van seizoensarbeiders en arbeidsmigranten staat. Dit kan zonder meer in steden en dorpen. Verder is in de verordening geregeld dat huisvesting in het landelijk gebied kan plaatsvinden in vrijkomende gebouwen op basis van artikel 2.24 en op een recreatieterrein dat niet langer geschikt is voor recreatie op basis van artikel 2.19. In aanvulling hierop is in 2.24a bepaald dat huisvesting van arbeidsmigranten/seizoensarbeiders plaats kan vinden op het eigen erf van de werkgever. Als voorwaarde is opgenomen dat de woonruimte nodig is voor eigen personeel. Zo kan bijvoorbeeld bij een hotel huisvesting worden gerealiseerd voor het eigen horecapersoneel en kan bij een agrarisch bedrijf huisvesting worden geregeld voor de eigen boerenarbeiders.

In lid b van artikel 2.24a is aanvullend als voorwaarde gesteld dat de huisvesting op het bouwperceel moet plaatsvinden en dus niet op het perceel ernaast of op een locatie elders in het landelijk gebied. Eventueel is uitbreiding van het bouwperceel mogelijk om vervolgens op de uitbreiding huisvesting te realiseren. De huisvesting moet dan onlosmakelijk onderdeel gaan uitmaken van het bedrijfsperceel.

Om in bijzondere gevallen maatwerk te kunnen leveren hebben wij een ontheffingsgrond in de verordening opgenomen. In het bijzonder op de Waddeneilanden of in het glastuinbouwgebied in de Waadhoeke willen wij meedenken over alternatieve mogelijkheden om arbeidsmigranten en seizoensarbeiders te huisvesten.

Wij gaan er vanuit dat de gemeente er bij het toestaan van huisvesting op toeziet dat wordt voldaan aan de norm voor huisvesting van arbeidsmigranten van de Stichting Normering Flexwonen.

MM

De toelichting bij artikel 2.27 komt als volgt te luiden:

Artikel 2.27 Ruimte-voor-ruimte sloop beeldverstorende bebouwing

Om de sloop van beeldverstorende bebouwing in het landelijk gebied te stimuleren, zit in 2.27 de mogelijkheid om na sloop van minimaal 1000 m² aan beeldverstorende bebouwing, maximaal één nieuwe woning op een voormalig bouwperceel te realiseren en bij sloop van minimaal 3000 m² maximaal twee woningen te realiseren op een bouwperceel. Gemotiveerd moet worden dat de omgevingskwaliteiten op en rond het perceel per saldo aanzienlijk verbeteren. Door de sloop van minimaal 1000 m² dan wel 3000 m² aan beeldverstorende bebouwing zal veelal al aan deze voorwaarde kunnen worden voldaan.

De nieuwe woning dient wat betreft omvang aan te sluiten bij de omgeving.

Ten behoeve van de financiering van de verplaatsing van een agrarisch bedrijf kan op grond van artikel 2.27, tweede lid een compensatiewoning worden gebouwd zonder sloop van beeldverstorende bebouwing. Het dient dan te gaan om een bedrijf dat een wezenlijke belemmering vormt voor de realisering van een groot openbaar belang. Het gaat dan om het realiseren van een ontwikkeling die maatschappelijk zeer gewenst is en waarvan de positieve effecten het lokale schaalniveau overstijgen. Voorbeelden hiervan zijn de verplaatsing van een bedrijf om:

- de gewenste natuur- en milieukwaliteit te realiseren in een deel van het Natuurnetwerk Nederland, respectievelijk Natura 2000-gebied;
- de noodzakelijke waterveiligheid of versterking van een primaire waterkering tot stand te brengen;

- essentiële voorzieningen voor het functioneren van de samenleving te realiseren, zoals energie- en vervoersvoorzieningen;
- een of meer recreatieve voorzieningen met minimaal een regionale functie te realiseren.

In artikel 2.27, derde lid is een afwijking opgenomen waardoor het onder voorwaarden ook mogelijk is om de nieuwe woning(en) niet op het solitaire bouwperceel zelf te plaatsen maar in aansluiting hierop. Van deze afwijking kan gebruik worden gemaakt als het plaatsen van de woning op het bestaande bouwperceel vanuit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit minder gewenst is.

Werken met principes, vooroverleg en omgevingstafel

Bij sloop van minimaal 1000 m² aan beeldverstorende bebouwing passen de gemeenten de principes toe. Een omgevingstafel zal meestal niet nodig zijn. Gemeenten kunnen hiervoor een algemene regeling opnemen in een omgevingsplan voor het landelijk gebied.

Wij gaan er vanuit dat de mogelijkheden die artikel 2.27, tweede en derde lid bieden niet zonder meer in een algemeen omgevingsplan worden opgenomen. Wanneer in een concreet geval gebruik wordt gemaakt van de afwijking in artikel 2.27, tweede en derde lid willen wij graag betrokken worden. Een omgevingstafel kan in bepaalde gevallen nodig zijn. De gemeente kan dit beoordelen.

NN

De toelichting bij artikel 2.55 komt als volgt te luiden:

Afdeling 2.14 Stiltegebieden

Artikel 2.55 Instructieregels activiteiten aandachtsgebied stiltegebied

De instructieregels hebben als doel om te voorkomen dat activiteiten buiten het stiltegebied ervoor zorgen dat er niet voldaan kan worden aan de doelstelling van artikel 4.37b. Het werkingsgebied van dit artikel is het aandachtsgebied stiltegebied. Het werkingsgebied van een aandachtsgebied stiltegebied is een gebied direct buiten het stiltegebied tot een afstand van gemiddeld 500 meter; hierop zijn uitzonderingen en de geometrische begrenzing zoals vastgelegd op de kaart Aandachtsgebied stiltegebieden is dan ook bepalend.

De gemeente waarin het aandachtsgebied stiltegebied ligt moet bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties in haar omgevingsplan rekening houden met de doelstelling van artikel 4.37b. Dit betekent dat activiteiten die plaatsvinden in het aandachtsgebied stiltegebied qua geluidimmissie in het stiltegebied moeten voldoen aan een LAeq,24h van ten hoogste 40 dB(A). Daarbij moet ook rekening gehouden worden met het gezamenlijke geluid van meerdere activiteiten.

Het beoordelingspunt voor het geluid ligt binnen het stiltegebied op een afstand van 50 meter van de grens van het stiltegebied. Er is niet gekozen voor een beoordelingspunt op de grens van het stiltegebied, om rechtsongelijkheid te voorkomen wanneer de geluidbron net buiten het stiltegebied ligt.

De instructieregel is met name bedoeld om activiteiten die voor langere tijd plaatsvinden op een locatie te laten voldoen aan de doelstelling. Activiteiten die eenmalig, of kortdurend maar jaarlijks terugkerend zijn en niet kunnen voldoen aan de doelstelling mogen wel toegestaan worden. De gemeente zal hiervoor wel regels

moeten stellen dat door gebruik van onder andere de Best Beschikbare Technieken wel ingezet wordt om zoveel als mogelijk aan de doelstelling te kunnen voldoen.

In het vierde lid is bepaald dat de regels in een omgevingsplan ter bescherming van het stiltegebied niet van toepassing mogen zijn op de activiteiten als benoemd in artikel 4.38, het tweede lid. Deze activiteiten vallen buiten het toepassingsbereik van de regels voor activiteiten in een stiltegebied. Door deze bepaling wordt voorkomen dat activiteiten wel in een stiltegebied, maar niet direct daarbuiten plaats mogen vinden.

OO

De artikelsgewijze toelichting bij Hoofdstuk 4 Milieu, Bodem en Ontgrondingen wordt als volgt gewijzigd:

Afdeling 4.4 Stiltegebieden komt te luiden:

Afdeling 4.4 Stiltegebieden

Paragraaf 4.4.1 Algemene bepalingen stiltegebied

Artikel 4.37 Oogmerk stiltegebied

Het provinciale stiltegebiedenbeleid, als neergelegd in de Omgevingsvisie van de provincie Fryslân, is erop gericht de stilte in stiltegebieden te beschermen door in de Omgevingsverordening regels te stellen aan functies en activiteiten in deze gebieden. Het in artikel 4.37 omschreven oogmerk omvat deze doelstelling.

Artikel 4.37a Aanwijzing stiltegebieden

In dit artikel worden de verschillende stiltegebieden aangewezen. Op de kaart Stiltegebieden bij de Omgevingsverordening wordt de geometrische begrenzing van deze gebieden op kaart aangegeven. Binnen deze gebieden gelden de regels ter voorkoming of beperking van geluidhinder.

Artikel 4.37b Doelstelling voor het geluid in een stiltegebied

Het door de provincie gewenste totale geluidniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied is ten hoogste 40 dB(A) gedurende een aaneengesloten etmaal (24 uur). Een geluidniveau van 40 dB(A) is ongeveer het niveau van het natuurlijke geluid (zoals vogels, windgeruis) in een landelijk gebied zonder verstoring. Dit wordt in het algemeen als stil ervaren.

Paragraaf 4.4.2 Regels over activiteiten in een stiltegebied

Artikel 4.38 Toepassingsbereik

Dit artikel bepaalt dat de regels die gelden voor stiltegebieden alleen van toepassing zijn op activiteiten waardoor de heersende natuurlijke geluiden in een stiltegebied kunnen worden verstoord. Onder natuurlijke geluiden worden in beginsel de door de natuur veroorzaakte geluiden bedoeld. Daarnaast bestaan er geluiden die van oudsher bij de gebieden horen, zoals die van agrarische activiteiten en van professioneel en particulier tuin- en landschapsonderhoud. Deze zogenaamde gebiedseigen geluiden worden in het kader van deze verordening van het

toepassingsbereik uitgezonderd. Normale menselijke aanwezigheid van bijvoorbeeld strandbezoekers met praten op normaal niveau valt ook hieronder.

In dit artikel zijn ook enkele activiteiten van het toepassingsbereik uitgezonderd, die direct verband houden met een aantal gebiedseigen functies, zoals bijvoorbeeld de uitoefening van landbouw. Daaronder hoort ook de bescherming, het onderhoud of het beheer van het gebied. Ook (ondersteunend) afschot wordt vanwege de wettelijke belangen, zoals belangrijke schade, natuurbelangen of verkeersveiligheid, uitgezonderd van het toepassingsbereik. Hiervoor zijn in veel gebieden meerdere organisaties of instanties verantwoordelijk, waaronder de terrein beheerende organisaties. Deze organisaties besteden sommige werkzaamheden ook uit aan derden. Voor derde partijen geldt ook dat als zij deze activiteiten uitvoeren deze niet onder het toepassingsbereik vallen van de regels. Akoestische middelen die gebruikt worden in het kader van preventie en beperking van faunaschade vallen onder de uitzondering van de onderdelen a en f van dit artikel.

Voor de activiteiten SKS en IFKS Skûtsjesilen is, samen met het schaatsen op natuurijs een uitzondering gemaakt. Het SKS Skûtsjesilen en het schaatsen op natuurijs zijn opgenomen in de lijst van immaterieel erfgoed en vinden ook plaats in stiltegebieden. In lijn met het SKS Skûtsjesilen wordt aanvullend ook het IFKS Skûtsjesilen toegevoegd aan de uitzondering. Het skûtsjesilen met haar bezoekers is een activiteit die thuishoort op de Friese wateren. Ook het schaatsen op natuurijs is een activiteit die, zodra het mogelijk is, plaatsvindt op de Friese wateren. Wanneer, waar en in welke omvang het schaatsen op natuurijs gaat plaatsvinden is op voorhand niet te voorspellen. Daarom wordt deze activiteit ook uitgezonderd van de regels voor stiltegebieden.

Andere activiteiten die ook opgenomen zijn in het immaterieel erfgoed vallen niet onder de uitzondering. Voor het uitvoeren van deze activiteiten in een stiltegebied is mogelijk een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Daarnaast zijn er activiteiten opgenomen die absoluut noodzakelijk zijn en waarvoor de provincie ook steeds een vergunning zou verlenen. Dat geldt voor bijvoorbeeld activiteiten, als het aanleggen, wijzigen, het aanwezig hebben van, of het verwijderen van kabels en leidingen, de inzet van reddings- en hulpdiensten, maar ook voor recreatieve en sportactiviteiten. Bij deze laatste gaat het om de recreatieve en sportactiviteit an sich en niet om mogelijk aansluitende festiviteiten, als het houden van een feest met versterkte muziek. Onder recreatieve activiteiten verstaan we onder andere het houden van huifkartochten en in de winter rijden met motorvoertuigen op de stranden door de inwoners van de eilanden.

Ook bestaande bedrijfsmatige activiteiten worden uitgezonderd. Het gaat om activiteiten die bij het ingaan van deze gewijzigde verordening al plaatsvinden op een locatie waarin het omgevingsplan voorziet, of via een omgevingsvergunning is toegestaan, dat deze activiteit daar plaats mag vinden en waarvoor nog niet eerder een ontheffing of een omgevingsvergunning voor het produceren van geluid in een stiltegebied is verleend.

De uitzondering geldt niet voor activiteiten in de vorm van een evenement of van soortgelijke aard. Met dat laatste worden activiteiten bedoeld die een grote geluidverstorendheid veroorzaken op het stiltegebied en vergelijkbaar zijn met de impact van een evenement. Hierbij moet gedacht worden aan activiteiten zoals een motorcrossterrein, of een muziek-evenement, zo nodig bij een bedrijf, die structureel en op een vaste locatie plaatsvinden.

Artikel 4.38a Normadressaat

Als normadressaat in deze afdeling geldt diegene die de activiteit verricht.

Artikel 4.38b Verbod en omgevingsvergunning activiteiten in een stiltegebied

In het eerste lid wordt bepaald dat het verboden is om binnen stiltegebieden zonder noodzaak geluid voort te brengen. Doel van dit eerste lid is om gedrag of toestelgebruik, dat niet via het verbod uit het tweede lid om bepaalde toestellen te gebruiken, kan worden ondervangen, vergunningplichtig te maken.

In het tweede lid is een verbod opgenomen om binnen een stiltegebied bepaalde toestellen te gebruiken. Het gaat om geluidproducerende toestellen die in artikel 4.39 zijn opgenomen.

In het derde lid is geregeld dat gedeputeerde staten vergunning kunnen verlenen en is de voorwaarde opgenomen waaronder vergunning kan worden verleend. Voor een reeds eerder aangevraagde en vergunde activiteit kan, binnen de regels uit deze verordening, opnieuw een omgevingsvergunning aangevraagd worden voor dezelfde activiteit. Er geldt geen beperking, anders dan bepaald in artikel 4.40 vierde lid, voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor eenzelfde activiteit.

Een vergunning kan alleen worden verleend voor een enkele activiteit en de daarbij functioneel ondersteunende activiteiten. In het geval van een evenement wordt het gehele evenement als een activiteit beschouwd. De activiteit mag in dat geval op meerdere locaties op dezelfde dag of daags na elkaar plaatsvinden.

In het vijfde lid wordt het toetsingskader aangegeven voor activiteiten met een luidruchtig karakter. Deze criteria worden getoetst aan de hand van een akoestisch onderzoek dat onderdeel is van de aanvraag, zoals vastgelegd is in de aanvraagvereisten uit artikel 4.40.

Het akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd volgens bijlage IVh van de Omgevingsregeling. Om te bepalen of aan de gestelde percentages kan worden voldaan, moet een contourberekening uitgevoerd worden waarbij het LAeq,24h inzichtelijk wordt gemaakt. Bij het berekenen van deze contour wordt gerekend op een hoogte van 1,5 meter ten opzichte van het maaiveld en is de bedrijfsduurcorrectie en de meteocorrectie wel van toepassing.

Ook moet er gebruik worden gemaakt van de Best Beschikbare Technieken. Daarbij moet omschreven worden welke Best Beschikbare Technieken toegepast worden en welke positieve effecten deze hebben op het reduceren van de verstoring in het stiltegebied.

In het zesde lid is bepaald dat gedeputeerde staten in uitzonderlijke situaties af kunnen wijken van de oppervlakte van het gebied dat verstoord mag worden.

Voor het zevende lid wordt ook verwezen naar artikel 18.10 van de Omgevingswet. In het achtste lid is een uitzondering gemaakt voor activiteiten die op het strandgedeelte van de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog plaatsvinden. Onder het strandgedeelte vallen het strand, vanaf de watergrens tot aan de duingrens, en de strandopgangen. De duinen langs het strand en het water zijn geen onderdeel van het strandgedeelte en vallen dus niet onder het uitgezonderde deel. Om een geluidverstorende activiteit of een aangewezen toestel uit artikel 4.39 te gebruiken op het strandgedeelte is geen omgevingsvergunning

noodzakelijk. Wel moet de activiteit gemeld worden bij gedeputeerde staten. Dit moet minimaal vier weken voordat gestart wordt met de activiteit gemeld zijn.

De activiteit, of samenhang van activiteiten, mag maximaal drie aaneengesloten dagen plaatsvinden, waarbij de dag om middernacht begint en eindigt.

Het is toegestaan om meerdere keren per jaar een activiteit op het strandgedeelte uit te voeren, hier zit geen maximum aantal keren aan vast. Een organisatie of initiatiefnemer mag meerdere keren per jaar maximaal drie dagen lang een activiteit uitvoeren op het strandgedeelte. Tussen deze activiteiten moet minimaal acht dagen tijd zitten voordat de volgende activiteit uitgevoerd mag worden, anders worden de activiteiten gezien als één activiteit en geldt er wel mogelijk een vergunningplicht.

Hiermee wordt voorkomen dat bijvoorbeeld daags na elkaar of elk weekend een activiteit georganiseerd kan worden door dezelfde organisatie of initiatiefnemer.

Daarmee wordt het doel van de aanwijzing van een stiltegebied voorbij gegaan.

De geluidverstorende op- en afbouwactiviteiten of het gebruik van de aangewezen toestellen tellen ook mee in het totaal van de drie dagen die vallen onder de uitzondering. Zo kan bijvoorbeeld een evenement zonder omgevingsvergunning plaatsvinden op het strandgedeelte, zolang de combinatie van op- en afbouw en het evenement zelf niet langer duren dan de drie dagen in totaal.

Ook voor strandpaviljoens wordt het hiermee mogelijk gemaakt om af en toe een feest te organiseren zonder dat zij daarvoor een omgevingsvergunning moeten aanvragen, maar alleen een melding moeten doen voor produceren van geluid in een stiltegebied.

Ondanks dat de hier bedoelde activiteit geen omgevingsvergunning vereist, moet de activiteit wel voldoen aan de regels voor het maximaal te verstoren gebied, zoals opgenomen in het vijfde lid, onder a van artikel 4.38b.

Er geldt een meldingsplicht op deze activiteiten en geen volledige vrijstelling.

Gedeputeerde staten kunnen door middel van de ingediende melding beoordelen of de gemelde activiteit voldoet aan de criteria van de meldingsplichtige activiteiten, of dat de activiteit toch onder het verbod valt en daarmee vergunningplichtig is. Ook kunnen gedeputeerde staten toezicht houden om te controleren of de activiteit voldoet aan de regels.

Artikel 4.39 Aanwijzing toestellen

In dit artikel zijn de toestellen aangewezen die niet zonder omgevingsvergunning binnen de aangewezen stiltegebieden mogen worden gebruikt.

Bepaalde toestellen worden hier nader toegelicht.

De onder aanhef a. genoemde voertuigen betreffen alleen voertuigen met een verbrandingsmotor. Elektrisch aangedreven voertuigen maken bij lage snelheden geen tot weinig geluid. In de gebieden waar deze voertuigen kunnen en mogen rijden is het over het algemeen alleen mogelijk om op lage snelheden te rijden. Het rijden naar en op een eigen erf is alleen toegestaan als het gaat om het betreden van dit erf. Dit geldt ook voor bezoekers van dit erf.

Onder aanhef b. zijn de onbemande luchtvaartuigsystemen toegevoegd. Hieronder valt onder andere het gebruik van drones.

Onder aanhef f. valt niet alleen het geluidproducerende vuurwerk, maar ook het afschieten van carbid.

Onder aanhef g. is een uitzondering gemaakt voor muziekinstrumenten en geluidapparatuur die bij gebruik hiervan op een afstand van 50 meter niet meer hoorbaar zijn. Hiermee wordt bijvoorbeeld het afspelen van muziek op laag niveau wel mogelijk gemaakt, maar wordt de verstoring in de gebieden zoveel mogelijk beperkt. Onder muziekinstrumenten worden zowel onversterkte als versterkte muziekinstrumenten bedoeld.

Artikel 4.40 Specifieke aanvraagvereisten

In dit artikel is aangegeven welke gegevens en bescheiden, in aanvulling op de vereisten uit de Omgevingsregeling, ten minste moeten worden aangeleverd bij de aanvraag om een omgevingsvergunning.

Op de plattegrond moet een begrenzing van de activiteit en de indeling van het terrein duidelijk worden aangegeven. Daarnaast is het belangrijk om de geluidbronnen inclusief uitstraalrichting duidelijk aan te geven.

Onder aanhef c. is een bepaling opgenomen dat de aanvrager geacht wordt te motiveren waarom er gekozen is voor de aangevraagde locatie. De aanvrager moet onderzocht hebben of de activiteit ook buiten een stiltegebied uitgevoerd kan worden. Er zal een goede motivatie gegeven moeten worden waarom de activiteit toch in het stiltegebied uitgevoerd moet worden.

De gegeven opsomming is niet limitatief. De Algemene wet bestuursrecht biedt de optie om een aanvulling te vragen op de ingediende informatie, wanneer dit noodzakelijk is om de aangevraagde activiteit beter te kunnen toetsen aan de criteria.

In het tweede lid is bepaald dat bij activiteiten met een luidruchtig karakter een akoestisch onderzoek verplicht is. Onder een activiteit met een luidruchtig karakter wordt een activiteit met een duur van één of meerdere dagen, met een grote publieke belangstelling en een geluidproductie die tot (ver) buiten de locatie waar de activiteit plaatsvindt hoorbaar is bedoeld.

In beginsel gaat het hier om muziek- of sportevenementen waarbij veel geluid geproduceerd wordt, zoals een crossevenement, muziekfestivals en dergelijke. Het is van belang dat aangetoond wordt dat er voldaan kan worden aan de criteria van het vijfde lid van artikel 4.38b.

In het vierde lid is een aanvullende eis opgenomen over het moment waarop een omgevingsvergunning opnieuw verleend kan worden voor een reeds eerder aangevraagde en tevens vergunde activiteit. Om te voorkomen dat een initiatiefnemer voor dezelfde activiteit meerdere meerjarige omgevingsvergunning in een keer aanvraagt, is in dit lid bepaald dat een nieuwe omgevingsvergunning pas aangevraagd kan worden op het moment dat de reeds vergunde omgevingsvergunning in het laatste jaar van de looptijd zit. Hiermee wordt voorkomen dat, door meerdere omgevingsvergunning voor opeenvolgende perioden van vijf jaar in een keer aan te vragen, voor eenzelfde activiteit voor langer dan vijf jaar een omgevingsvergunning aangevraagd kan worden op hetzelfde moment.

In het vijfde lid is aangegeven welke gegevens en bescheiden, in aanvulling op de vereisten uit de Omgevingsregeling, ten minste moeten worden aangeleverd bij het melden van een meldingsplichtige activiteit. Een meldingsplicht geldt voor activiteiten die vallen onder de bepaling van artikel 4.38b, onder 8.

Ten slotte zij erop gewezen dat in artikel 7.4 van de Omgevingsregeling is bepaald dat een initiatiefnemer bij een vergunningaanvraag moet aangeven of burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding van de aanvraag zijn betrokken. Als dit het geval is verstrekt de aanvrager bij de aanvraag gegevens over hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Dit artikel is ook van toepassing op de provinciale omgevingsvergunningen (artikel 7.1 Omgevingsregeling juncto artikel 5.4 Omgevingswet). De participatie zelf is dus niet verplicht gesteld, wel is verplicht om aan te geven bij het indienen van een aanvraag, of participatie wel of niet is toegepast.

De artikelsgewijze toelichting bij Hoofdstuk 5 Natuur wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste deel van de toelichting bij artikel 5.24 komt als volgt te luiden:

Voor de bestrijding van specifieke ganzensoorten die schade kunnen toebrengen aan landbouwgewassen, is een apart artikel opgenomen. Hierbij geldt dat met het gebruik van de vrijgestelde activiteit voor het bestrijden van ganzen nabij zogenaamde speciale beschermingszones (onder andere Natura 2000-gebieden of in gebieden direct aangrenzend aan deze speciale beschermingszones) een aanvullende toestemming vereist kan zijn voor een Natura 2000-activiteit.

De aangewezen vergunningvrije activiteit beoogt het beleid zoals dat door Provinciale Staten op 20 maart 2024 is vastgesteld uit te werken. Dit beleid is erop gericht om de schade aan gewassen veroorzaakt door trekganzen via verjaging met ondersteunend afschot zoveel mogelijk te beperken. Het gaat hierbij om schade veroorzaakt door brandganzen, kolganzen en grauwe ganzen.

De aantallen trekganzen zijn in de periode tot circa 2013 sterk toegenomen en daarna min of meer gestabiliseerd. Zowel de brandgans, als de kolkans en de grauwe gans bevindt zich momenteel zowel landelijk als provinciaal in een gunstige staat van instandhouding.

Met de groei van de ganzenaantallen is ook de schade die ze veroorzaken aan de bedrijfsmatige landbouw toegenomen tot boven de 12 miljoen euro. Dit betekent dat ganzen belangrijke schade toebrengen aan de landbouw, met name aan graslandpercelen. Door het verbod om te doden aan te wijzen als een aangewezen vergunningvrije activiteit (op grond van artikel 11.42 van het Besluit activiteiten leefomgeving) kunnen grondgebruikers, buiten de ganzenfoerageergebieden, kol-, brand- en grauwe ganzen verjagen met ondersteunend afschot, ter voorkoming van belangrijke schade aan kwetsbare gewassen.

De provincie wil de schade veroorzaakt door ganzen reduceren en blijft hiertoe verjaging met ondersteunend afschot inzetten. Het doel van dit ondersteunend afschot is om verjaging van trekganzen van schadepercelen effectiever te maken. Het is niet bedoeld als populatiebeheer.

Onder aansturing van de faunabeheereenheid hebben de jagersverenigingen en terreinbeherende organisaties afspraken dat op de nachtelijke slaapplekken niet verjaagd, noch verontrust wordt, noch ondersteunend afschot wordt toegepast. Deze afspraken zijn in maatwerkafspraken per slaapplaats waar meer dan 1000 ganzen overnachten, vastgelegd.

Daar waar geen maatwerkplannen gerealiseerd kunnen worden, is een generieke afstand vastgesteld in de verordening van 150 meter vanaf de slaapplekken waarbinnen niet verjaagd (met ondersteunend afschot) mag worden. Opgemerkt wordt dat de in de vastgestelde beheerplannen opgenomen grens ook geldt als een maatwerkafpraak.

De Vogelrichtlijn verplicht de Europese lidstaten te rapporteren over de toepassing van de aangewezen vergunningvrije activiteit. Het is dan ook van belang dat de grondgebruiker het aantal geschoten ganzen rapporteert aan de faunabeheereenheid.

Om duidelijk te maken wat onder ondersteunend afschot wordt verstaan is in de begripsbepalingen bij deze verordening een definitie opgenomen.

Bij het dreigen te veroorzaken gaat het om invallende ganzen, dat wil zeggen ganzen die aanstalten maken om op een perceel te landen kennelijk om daar te foerageren en zodoende schade te veroorzaken. Daarbij kan worden gedacht aan gedrag zoals cirkelen boven een perceel, dalen en gericht invliegen richting grasland.

2. Na het eerste deel van de toelichting wordt een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:

Lid 2 Toetsing aan gunstige referentiepopulatie (GRP)

Om te voorkomen dat de schadebestrijding met ondersteunend afschot ertoe zal leiden dat de staat van instandhouding in het geding komt is per soort een gunstige referentiepopulatie (GRP) bepaald. Zolang de voorspelde populatiegrootte van de betreffende soort zich voor 90% van de uitkomsten boven deze GRP bevindt is in principe verjaging met ondersteunend afschot mogelijk. Er zal jaarlijks worden berekend wat de omvang van de populatie is en welke ruimte er is voor (ondersteunend) afschot in het komende jaar. Als uit de GRP-berekening blijkt dat de populatie het komende jaar onder de 90% GRP-grens zakt, kan verjaging met ondersteunend afschot beperkt worden middels een door gedeputeerde staten vast te stellen quota die in overleg met de faunabeheereenheid en andere partijen bepaald wordt.

3. In de toelichting wordt in de kop *Lid 5 Verjagen van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang* “Lid 5” vervangen door “Lid 6” en vervalt twee keer het woord half.
4. In de toelichting wordt in de kop *Lid 6 onder d Geen ganzenbestrijding in specifieke weidevogelgebieden* “Lid 6 onder d” vervangen door “Lid 7 onder c”, en wordt in de kop en de tekst van de toelichting “ganzenbestrijding” vervangen door “ganzenschadebestrijding” en wordt “het bestrijden van ganzen” drie keer vervangen door “het bestrijden van ganzenschade” en wordt na de zinsnede in deze weidevogelgebieden een zinsnede ingevoegd, luidende “vanaf het moment dat er weidevogels of grondbroeders zitten te broeden”.
5. De kop en de toelichting bij lid 9 vervalt.
6. De toelichting bij het elfde lid wordt vervangen door de volgende tekst:

Lid 10 Aanwijzing middelen

Het kogelgeweer wordt toegestaan omdat dit een groter bereik heeft dan het hagelgeweer en is belangrijk om, met name grauwe ganzen, in het voorjaar ook op grotere afstand te kunnen schieten.

7. In de kop *lid 15 Gebruik lokmiddelen* wordt “lid 15” vervangen door “lid 11” en in de tekst van de toelichting vervalt de laatste volzin.
8. In de kop lid 14 Verzenden ringen en halsbanden Vogeltrekstation wordt “lid 14” vervangen door “lid 12” en komt in de tekst van de toelichting de laatste volzin als volgt te luiden:
Dit kan ook digitaal op <https://submit.cr-birding.org/>.

De opmaak van de algemene en artikelsgewijze toelichting bij Hoofdstuk 6 Duurzame Energie wordt geactualiseerd.

RR

De toelichting bij artikel 6.1 wordt geactualiseerd en als volgt gewijzigd:

onder het kopje *Windturbines 15 meter (as-hoogte)* de volgende tekst ingevoegd:

“Windturbines zijn bij een bestaand hulpbedrijf landelijk gebied of een bestaande recreatieve voorziening slechts toegestaan als het bedrijf buiten het bestaand stedelijk gebied is gesitueerd. Als een recreatieve voorziening of een hulpbedrijf binnen het bestaand stedelijk gebied ligt dan kan er dus niet aansluitend aan het perceel een windturbine worden gerealiseerd. Ook niet als de windturbine zelf wel in het landelijk gebied komt te staan. Deze voorwaarde is opgenomen om te voorkomen dat op verschillende plekken rondom de kernen windturbines ontstaan.”

Onder het kopje *Windturbines opschalen en saneren* wordt in de vijfde alinea na “Wij vragen van gemeenten om hierbij te streven naar minimaal 60% lokaal eigendom.” de volgende zin tussengevoegd “Dit geldt ook voor de bijbehorende energie-opslag.”

Onder het kopje *Windturbines bij bedrijventerreinen* wordt in de derde alinea na de zinsnede “dat minimaal 60 procent van de windturbine” de volgende zinsnede tussengevoegd “en bijbehorende energie-opslag”.

SS

De toelichting bij artikel 6.3 wordt geactualiseerd.

TT

De toelichting bij afdeling 6.2 wordt geactualiseerd en de toelichting bij artikel 6.6 wordt als volgt gewijzigd:

Onder het kopje *Randvoorwaarden zonneparken bij kernen en steden op landbouwgronden* wordt bij onderdeel 5 Participatie en lokaal eigendom na de zinsnede “dat minimaal 60 procent van het zonnepark” de volgende zinsnede tussengevoegd “en de bijbehorende energie-opslag”.

UU

In het opschrift van hoofdstuk 9 wordt “HOOFSTUK” vervangen door “HOOFDSTUK”.

VV

Aan de toelichting bij Hoofdstuk 9 Overgangs- en slotbepalingen wordt een toelichting op artikel 9.7 toegevoegd, luidende:

Artikel 9.7 Overgangsrecht stiltegebieden

In het eerste lid is bepaald dat de regels in een omgevingsplan ter bescherming van het stiltegebied niet van toepassing mogen zijn op activiteiten die plaatsvinden op een locatie met de functie bedrijventerrein of industrieterrein, waarvan de functie onherroepelijk is vastgesteld voor 1 januari 2027. In de directe nabijheid van een aantal stiltegebieden liggen bestaande bedrijven- en industrieterreinen. Deze functies zijn onherroepelijk vastgesteld voordat de aandachtsgebieden zijn aangewezen in deze omgevingsverordening. Om te

voorkomen dat de activiteiten op deze functies door het opnemen van de instructieregels niet meer mogelijk zijn, wordt deze uitzondering gemaakt. Dit betekent dat de bestaande functies aan die locaties, inclusief de bestaande en toekomstige activiteiten, mits uitgevoerd binnen de regels van de bestaande functie, gewoon plaats kunnen blijven vinden.

Bij een uitbreiding van een bedrijven- of industrieterreinen, of het wijzigen van de huidige functie, moeten de instructieregels wel toegepast worden voor de nieuwe of gewijzigde functie. Hiermee wordt voorkomen dat de geluidverstorendheid op het stiltegebied verder kan toenemen door deze functies.

Onder de regelgeving in de voormalige Provinciale Milieuverordening die beleidsneutraal is omgezet in de Omgevingsverordening gold een uitzondering voor de verboden voor recreatieve- en culturele activiteiten die plaatsvinden op het strandgedeelte van een eilandgemeente met een eigen strandbeleid. Gemeenten hadden hiermee de mogelijkheid om een eigen, op de plaatselijke situatie toegesneden invulling te geven aan het stiltebeleid. In het overgangsrecht is nu geregeld dat de verboden zoals die op grond van de nieuwe stilleregels gelden tot 1 januari 2027 niet van toepassing zijn op de hierboven genoemde activiteiten.

Artikel II

A

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag na publicatie in het Provinciaal Blad.

B

Deze verordening wordt aangehaald als derde wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022.

Toelichting bij deze wijzigingsverordening

A Begripsbepalingen

Ganzenfoerageergebieden

In een eerdere wijzigingsverordening is al bepaald dat de bestrijding van schade veroorzaakt door ganzen door verjaging met ondersteunend afschot vanaf 1 oktober plaats mag vinden. Dit betekent ook dat ganzen vanaf 1 oktober mogen foerageren binnen de aangewezen ganzenfoerageergebieden. Deze datum was ten onrechte in de begripsbepalingen nog niet aangepast.

Grutsk op 'e Romte

Op 24 juni 2025 is door het college van Gedeputeerde Staten een update van Grutsk op 'e Romte vastgesteld. Op basis van ervaringen over de afgelopen jaren zijn nieuwe inzichten verwerkt. Ook is voorzien in nieuwe accenten in de gebiedsgerichte adviezen, kaarten, illustratiemateriaal en wordt er verwezen naar aanvullende (achtergrond)informatie. Dat alles met het doel de kwaliteit van het Friese landschap en het cultuurhistorisch erfgoed te beschermen, waar mogelijk te versterken én te benutten in toekomstige opgaven. De geschetste provinciale belangen en adviezen zijn leidend voor alle ruimtelijke ontwikkelingen binnen onze provincie.

In de begripsbepaling voor Grutsk op 'e Romte wordt nu verwezen naar de update van Grutsk op 'e Romte, zodat dit document de leidraad is bij het beoordelen van initiatieven.

Klein recreatieverblijf

Deze aanpassing vloeit voort uit de motie (4.130) waarbij het college is gevraagd om te bekijken of er aanleiding is om de provinciale regels met betrekking tot kleinschalige recreatie aan te passen. Op of aansluitend aan (voormalig) agrarische bouwpercelen mogen 10 kleine recreatieverblijven van 40 m² worden geplaatst. Vanuit een gemeente is gevraagd of de oppervlakte kan worden vergroot naar 50 m². Dit geeft iets meer speelruimte voor sanitaire voorzieningen bij een tenthuisje, een klein terras met overkapping bij een trekkershut of berging voor parasol e.d. te realiseren. De dienst merkt op dat kleinschalige recreatieverblijven moeten worden geplaatst in aansluiting op de bedrijfsbebouwing op het bouwperceel. Dit betekent dat de recreatieverblijven onderdeel uitmaken van het boeren erf en doorgaans goed inpasbaar zijn binnen de landschappelijke- en cultuurhistorische kenmerken van het landschap. Dit zal nog steeds het geval zijn als wordt uitgegaan van iets grotere recreatieverblijven.

Omdat het ook bij een oppervlakte van 50 m² nog gaat om een relatief klein recreatieverblijf die gericht is op de specifieke markt van boerenkamperen meent de dienst dat de aanpassing in de regels geen nadelige gevolgen heeft voor reguliere recreatieterreinen.

Ondersteunend afschot

Onder aansturing van de Faunabeheereenheid hebben jagersverenigingen en terreinbeherende organisaties afgesproken dat op nachtelijke slaapplekken niet verjaagd, noch verontrust wordt noch ondersteunend afschot wordt toegepast. Deze afspraken zijn in maatwerkafspraken per slaapplek waar meer dan 1.000 ganzen overnachten vastgelegd. Daar waar geen maatwerkafspraken tot stand zijn gekomen omdat één of meerderde partijen niet mee wil werken is in de Omgevingsverordening een generieke afstand van 150 meter vanaf de slaapplekken waarbinnen niet verjaagd (met ondersteunend afschot) mag worden. Een in de vastgestelde beheerplannen opgenomen grens geldt ook als een maatwerkafpraak. De Vogelrichtlijn verplicht de Europese lidstaten te rapporteren over de toepassing van de aangewezen vergunningvrije activiteit, in dit geval het verjagen van ganzen met ondersteunend afschot. Het is dan ook van belang dat de grondgebruiker het aantal geschoten ganzen rapporteert aan de Faunabeheereenheid. In de praktijk is er veel onduidelijkheid over wat als verjaging met ondersteunend afschot wordt beschouwd en daarom is in de begripsbepalingen van de Omgevingsverordening de definitie aangepast. Ondersteunend afschot is het doden van één of meerdere dieren per verjaagactie ter verjaging van deze dieren uit een gebied of van percelen waar ze schade veroorzaken, dreigen te veroorzaken of hebben veroorzaakt, waarbij gebleken is dat andere verjagingsmethoden niet het gewenste effect hebben gesorteerd. Bij het dreigen schade te veroorzaken gaat het met name om invallende ganzen. Dit zijn ganzen die aanstalten maken om op een perceel te landen kennelijk om daar te foerageren en zodoende schade te veroorzaken.

Opstelling voor zonne-energie

Het aantal initiatieven voor energieopslag in Fryslân neemt toe. Voor de energietransitie is dit een positieve ontwikkeling. Door de Friese Energietafel wordt op het moment gewerkt aan een richtlijn batterijsystemen Fryslân o.a. omdat de opslag zorgvuldig moet worden ingepast in het landschap en in het energiesysteem (om netcongestie te voorkomen). Maar ook mede-eigendom van de lokale bevolking is belangrijk.

Initiatieven voor energieopslag bij met name al bestaande opstellingen voor zonne-energie ziet de dienst regelmatig voorbij komen. Aan de opslag wordt meegewerkt, mits deze landschappelijk goed wordt ingepast (op basis van de principes in de Omgevingsverordening). De opslag wordt dan gezien als bijbehorende voorziening bij de opstelling voor zonne-energie. Om dit formeel juridisch ook te verankeren in de Omgevingsverordening is in de begripsbepaling voor 'opstelling voor zonne-energie'

toegevoegd dat de opslag van zonne-energie onderdeel uitmaakt van de opstelling voor zonne-energie.

Recreatieve voorziening

De groepsaccommodatie is toegevoegd als recreatieve voorziening. Het betreft hier een correctie.

Stiltegebieden

Om de stilte in stiltegebieden beter te kunnen beschermen, zijn meer en duidelijkere regels in de Omgevingsverordening opgenomen. Hiermee zijn er ook een aantal, voor de Omgevingsverordening, nieuwe begrippen geïntroduceerd. Dit betreffen zowel specifiek akoestische begrippen, zoals de dag-, avond- en nachtperiode en 'LAeq,24h', als ook algemene begrippen, waarvan 'Aandachtsgebied stiltegebied' en benamingen van knalapparatuur voorbeelden zijn. Om verwarring bij de interpretatie van de regels van de Omgevingsverordening te voorkomen, zijn naast de (artikelsgewijze) toelichting bij de Omgevingsverordening ook de begripsbepalingen aangevuld met deze nieuwe begrippen.

Trekshut

Deze aanpassing vloeit voort uit de aanpassing van de begripsbepaling voor klein recreatieverblijf. Er wordt nu uitgegaan van een maximale oppervlakte van 50 m² in plaats van 40 m².

Trekganzen

Het beleid rond de aanpak van ganzenschade is opgenomen in de nota Faunabeleid Fryslân. De begripsbepaling voor trekganzen is op dit punt geactualiseerd.

Windturbine

Zie hiervoor onder opstelling voor zonne-energie. Ook bij windturbines is sprake van energie-opslag. Ook bij windturbines is het van belang dat de lokale bevolking hiervan meeprofiteert.

Soortspecifieke ganzenfoerageergebieden

Voor de soortspecifieke ganzenfoerageergebieden was tot nu toe geen begripsbepaling in de Omgevingsverordening opgenomen. Het gaat hier om gebieden waar in de periode van 1 april tot uiterlijk 1 juni overwinterende beschermde inheemse ganzen ongehinderd kunnen foerageren. Deze begripsbepaling is nu toegevoegd.

Zorgwoning

Om het verschil tussen een zorgwoning en een niet-zorgwoning te duiden is een begripsbepaling 'zorgwoning' toegevoegd. De definitie is relevant bij het bepalen of bij hergebruik een woonfunctie kan worden gegeven aan een bijgebouw.

B en C Artikelen 2.1 en 2.2

Op de Cultuurhistorische Kaarten van de provincie zijn boerenplaatsen aangegeven. Deze historische boerderijplaatsen zijn in Grutsk op 'e Romte als archeologisch waardevol aangemerkt. Op de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) zijn deze historische boerderijplaatsen nog niet allemaal van een passend advies voorzien. Dit betekent dat op grond van de FAMKE vaak geen archeologisch onderzoek nodig lijkt te zijn op een historische boerderijplaats. Inmiddels wordt hard gewerkt om de historische boerderijplaatsen ook op de FAMKE van een advies te voorzien. Omdat dit nog enige tijd gaat duren is een tijdelijke oplossing bedacht.

In de regels is bepaald dat de gemeente bij het beoordelen of archeologisch onderzoek nodig is, niet alleen moet kijken naar de FAMKE maar ook naar Grutsk op 'e Romte met bijbehorende Cultuurhistorische Kaarten (CHK2). Als sprake is van een historische

boerderijplaats dan is het advies om bij ingrepen van meer dan 100 m² en dieper dan 0,30 meter archeologisch onderzoek te verrichten. Als de gemeente hier gemotiveerd vanaf wil wijken dan kan dit in overleg met de Provinciaal Archeoloog. Ten aanzien van historische boerderijplaatsen is deze afstemming relevant, omdat het archeologisch waardevolle gedeelte van een historische boerderijplaats vaak een andere – veelal kleinere – oppervlakte heeft dan de aanduiding op de Cultuurhistorische Kaart (CHK). Met andere woorden: een historische boerderijplaats op de CHK heeft vaak een kleinere archeologisch waardevolle zone binnen zich liggen. De impact van een plan op de archeologie kan daarom nauwkeuriger worden ingeschat. Daardoor ontstaan er bij ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld een nieuwe stal, meer mogelijkheden om adequaat met de archeologische belangen om te gaan. De FAMKE zal op termijn worden geactualiseerd met de archeologisch waardevolle gedeeltes van de historische boerderijplaatsen.

In 2011 is de eerste ruimtelijke verordening (Verordening Romte Fryslân 2011) vastgesteld. In deze verordening is de keuze gemaakt om de ruimtelijke kwaliteit van binnenstedelijke plannen en ontwikkelingen aan de verantwoordelijkheid van de gemeente te laten. Dit uitgangspunt is in 2022 ook (als onderdeel van een beleidsneutrale omzetting) weer overgenomen in de Omgevingsverordening. Dit was ook in lijn met het uitgangspunt van decentralisatie van de Omgevingswet. De verantwoordelijkheid voor de fysieke leefomgeving moet grotendeels bij gemeenten liggen. Decentraal, tenzij.

Op 3 december 2024 is het Omgevingsprogramma Erf-Goed 2025-2028 vastgesteld. Hierin staat dat in Grutsk op 'e Romte een top 10 van provinciale belangen is opgenomen. Een aantal daarvan (nederzettingenstructuren en karakteristieke bebouwing) heeft ook betrekking op de bebouwde omgeving. Dit omgevingsprogramma is gebaseerd op de Omgevingsvisie De Romte Diele. Hierin is ook Grutsk op 'e Romte en de Top 10 waaronder de genoemde onderdelen binnen bestaand stedelijk gebied, als uitgangspunt genomen voor de borging van Erfgoed (principe basis op orde).

Gelet op de gewenste doorwerking van deze belangen in de omgevingsplannen van de gemeenten en de borging van de provinciale subsidieverlening voor monumenten en karakteristieke panden is in het omgevingsprogramma het voorstel opgenomen om de omgevingsverordening ook van toepassing te laten zijn binnen het bestaand stedelijk gebied. Met de vaststelling van het programma is het college van gedeputeerde staten, na behandeling en het geven van wensen en bedenkingen door Provinciale Staten, akkoord gegaan met dit voorstel. Daarom ligt nu het voorstel voor om de erfgoedbelangen binnen het bestaand stedelijk gebied in de Omgevingsverordening te verankeren.

In artikel 2.1, tweede lid van de Omgevingsverordening is de duiding dat de regels in artikel 2.1, tweede lid alleen van toepassing zijn in een omgevingsplan 'buiten het bestaand bebouwd gebied' komen te vervallen. Voortaan moet de gemeente ook bij het toewijzen van functies binnen het bestaand stedelijk gebied motiveren op welke wijze het plan rekening houdt met de landschappelijke- en cultuurhistorische waarden.

In een nieuw lid 4 is een bepaling toegevoegd die regelt dat bij het toestaan van nieuwe functies binnen het bestaand stedelijk gebied wordt gemotiveerd hoe bij de locatiekeuze en inrichting rekening is gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Er is niet, zoals bij buitenstedelijke plannen, als voorwaarde gesteld dat de gemeente rekening moet houden met de omgevingskwaliteiten in het algemeen. Dit is een te zwaar middel. Gemeenten kunnen dit binnen het bestaand stedelijk gebied zelf.

Zoals hiervoor al is aangegeven kunnen ook bij binnenstedelijke ontwikkelingen cultuurhistorische- en landschappelijke waarden worden geraakt die van provinciaal belang zijn. Daarom is, voortvloeiend uit het Omgevingsprogramma Erf-Goed 2025-2028, een bepaling opgenomen die voorschrijft dat de provincie actief wordt betrokken bij het opstellen van het inrichtingsplan als sprake is van mogelijk aanzienlijke effecten op de

cultuurhistorische- en landschappelijke waarden zoals beschreven in Grutsk op 'e Romte en de bijbehorende kaarten. Relevante kaarten hierbij hebben betrekking op nederzettingenstructuren, beschermde gezichten, monumenten en karakteristieke panden en karakteristieke wijken.

D Artikel 2.9

In artikel 2.9 dat ziet op niet agrarische functies in het landelijk gebied is een bepaling toegevoegd die regelt dat het splitsen van een bedrijfsperceel ten behoeve van meerdere bedrijven niet is toegestaan. Dit is een verduidelijking van wat nu al geldt.

Uitgangspunt in de Omgevingsvisie De Romte Diele is om de omvang van bebouwing van stedelijke functies in het landelijk gebied zo beperkt mogelijk te houden. Nieuwe stedelijke functies moeten in principe worden gevestigd op een bedrijventerrein of in aansluiting op een kern. Nieuwe bedrijfsfuncties in het landelijk gebied zijn wel toegestaan als sprake is van hergebruik. Hergebruik van bestaande bebouwing en het versterken van omgevingskwaliteiten staan dan voorop. Het toevoegen van nieuwe bebouwing is in eerste instantie ondergeschikt en functioneel, en vanuit 'behoud door ontwikkeling' te motiveren. Als een bedrijf vervolgens floreert dan is verdere uitbreiding van bebouwing wel mogelijk op grond van de regels voor bestaande niet-agrarische bedrijven. Het splitsen van bedrijven past niet binnen deze filosofie. Wanneer van één bedrijf in het landelijk gebied twee of zelfs meer bedrijfspercelen worden gerealiseerd, zou dit betekenen dat beide bedrijven eerst 50% mogen uitbreiden en met maatwerk zelfs meer. Om dit te voorkomen is splitsing nu expliciet uitgesloten. Om in een heel uitzonderlijk geval flexibiliteit te kunnen bieden is er een ontheffingsgrond opgenomen voor deze bepaling.

E Artikel 2.16

Op grond van artikel 2.16 kan met maatwerk meegewerkt worden aan initiatieven voor nieuwe reguliere verblijfsrecreatie die niet aansluit bij een kern of bij een bestaande reguliere recreatieve voorziening. Als voorwaarde is gesteld dat uit behoefteonderzoek moet blijken dat een bijdrage kan worden geleverd aan Gastvrij Fryslân. Daarnaast moet een aanvullende bijdrage worden geleverd aan de provinciale ambities en opgaven, zoals bijvoorbeeld energieneutraal, klimaatadaptief, circulair, biodivers en natuurinclusief.

De veronderstelling was dat hier alleen gebruik van zou worden gemaakt bij initiatieven voor nieuwe huisjesterreinen of grote nieuwe kampeerterreinen (met 100 of meer kampeerplaatsen). In de praktijk is er nog niet één groot initiatief voorgelegd sinds de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening. Wel zijn er een aantal kleinere initiatieven voorgelegd. Het gaat dan met name om ondernemers die nu vallen onder de regels van kleinschalige recreatie maar die hiervan graag een regulier recreatieterrein willen maken. De maatwerkbepaling in artikel 2.16 kan hiervoor worden gebruikt. Het initiatief wordt dan beoordeeld als een nieuw recreatieterrein.

Omdat het vaak om wat kleinere initiatieven gaat is het een te zware eis om een behoefteonderzoek te vragen. Met een goede motivering van de gemeente kan prima onderbouwd worden dat de ontwikkeling een goede bijdrage kan leveren aan een Gastvrij Fryslân, omdat bijvoorbeeld de ontwikkeling plaatsvindt in een recreatief netwerk. Voorbeeld:

- een aantal kleinschalige kampeerterreinen rondom de Friese Meren die graag willen omzetten naar een regulier recreatieterrein met 60 kampeerplaatsen;
- een kleinschalige jachthaven aan de Elfstedenvaarroute die wil omzetten naar een reguliere jachthaven.
- een voormalige boerderij op steenworp afstand van een toeristische kern wil zorggerelateerde recreatieverblijven realiseren.

In deze wijzigingsverordening is daarom de voorwaarde van een behoefteonderzoek vervangen door de voorwaarde dat de gemeente goed moet motiveren dat sprake is van een initiatief dat kan bijdragen aan een Gastvrij Fryslân. Uiteraard zal bij het toestaan van een nieuw huisjesterrein of een groot nieuw kampeerterrein de motiveringseis zwaarder zijn. Maar ook in deze gevallen kan zonder behoefteonderzoek al prima beoordeeld worden of de ontwikkeling een goede bijdrage kan leveren aan Gastvrij Fryslân.

Omdat artikel 2.16 een maatwerkbepaling is, is vroegtijdige betrokkenheid van de provincie en een Omgevingstafel om te komen tot een goede inpassing een vereiste. Ook moet er altijd een bijdrage worden geleverd aan de andere ambities en opgaven in de provincie, zoals bijvoorbeeld energieneutraal, klimaatadaptief, circulair, biodivers en natuurinclusief.

F

Voor de inwerkingtreding van de ruimtelijke verordening in 2011 werd door de Waddeneilanden gebruik gemaakt van een beddenboekhouding. Aan de hand hiervan kon nader gemotiveerd worden of er nog mogelijkheden waren voor het toevoegen van nieuwe recreatieve ontwikkelingen. De recreatiedruk op de eilanden moest stabiel blijven vanwege de mogelijke effecten op de natuur en op de leefomgeving.

Al meer dan 10 jaar geleden is op verzoek van de Waddengemeenten de toets aan de beddenboekhouding komen te vervallen. De gemeente heeft dus geen inzicht meer in de hoeveelheid 'bedden' die worden toegevoegd en de 'bedden' die weer verdwijnen. Maar wel geldt nog steeds de regel in de verordening dat bij elke nieuwe of uitbreiding van een recreatieve voorziening onderbouwd moet worden op welke wijze is gezorgd voor stabilisatie van de recreatiedruk.

Op verzoek van de Waddengemeenten vervalt deze bepaling met deze wijzigingsverordening nu ook. De regel is, zoals gezegd, met name bedoeld om nadelige effecten op de natuur en de leefomgeving te beperken. De principes uit de Omgevingsvisie de Romte Diele die zijn opgenomen in hoofdstuk 2.1 van de Omgevingsverordening, de regels met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland en de weidevogelkansgebieden en de rechtstreeks werkende natuurwetgeving bieden voldoende garantie dat er geen nieuwe recreatieve ontwikkelingen plaatsvinden die nadelige gevolgen hebben voor de natuur en leefomgeving. De bepaling is daarmee overbodig geworden en kan vervallen.

G Artikel 2.20

Bij agrarische bedrijven mag als ondergeschikte neventak een mestvergister op het erf worden geplaatst. De mestvergister moet ten dienste staan van of verband houden met de agrarische activiteiten van het bedrijf. Er moeten dus in ieder geval eigen producten worden verwerkt. Deze regel in de verordening is in overeenstemming met het beleid in de Omgevingsvisie De Romte Diele.

Voor collectieve mestvergisters is nog geen duidelijke basisbepaling opgenomen. Wel staat zijdelings in de regels voor een nieuwe agro-locatie genoemd dat een bedrijventerrein, een glastuinbouwlocatie, een openbare nutsvoorziening of een bestaande agro-locatie geschikt is voor het plaatsen van een mestvergister.

In deze wijzigingsverordening is in artikel 2.20 bij de 'agrarische functies' nu een specifieke bepaling opgenomen zodat in de basis duidelijk is waar een collectieve mestvergister is toegestaan.

In het kader van de nieuwe Provinciale omgevingsvisie zal nader worden uitgewerkt welke plekken nog meer geschikt zijn voor collectieve mestvergisting. Dit is aangekondigd in de

door Provinciale Staten vastgestelde beleidsbrief landbouw 2025-2030 'Noflik Buorkje yn Fryslân'. Vooruitlopend hierop is in de wijzigingsverordening een ontheffingsgrond opgenomen voor mestvergisters. Het college van gedeputeerde staten kan dan in voorkomende gevallen met maatwerk meewerken aan een collectieve mestvergister die niet past binnen de basisregels van de Omgevingsverordening.

H Artikel 2.24

Als een (agrarisch) bedrijf in het landelijk gebied stopt dan is het toegestaan om in de bedrijfswoning en aangebouwde bijgebouwen, dit zal vaak de kop-hals-romp of stelp zijn, woningen te realiseren. Daarnaast is het ook mogelijk om in karakteristieke losse bijgebouwen woningen te realiseren. Op deze manier kan de woningbouw bijdragen aan het behoud van cultuurhistorische waarden. Zo nu en dan wordt nu al, met maatwerk, meegewerkt aan woningbouw in een bijgebouw dat op zichzelf niet karakteristiek is maar vanwege de beeldbepalende uitstraling die het bijgebouw heeft op het omliggende landschap. Dit maatwerk is mogelijk omdat in de top 10 van Grutsk op 'e Romte het versterken van de verschijningsvorm van de karakteristieke stedenbouwkundige structuur in de context van het omliggende landschap als provinciaal belang is aangewezen.

Voorgesteld wordt om in artikel 2.24 te bepalen dat meegewerkt kan worden aan woningbouw in niet-karakteristieke bestaande gebouwen als dit bijdraagt aan het behoud en de versterking van de verschijningsvorm van de karakteristieke stedenbouwkundige structuur in de context van het landschap. Dit betekent dat er meer mogelijkheden bijkomen om op voormalig (agrarische) bedrijfsspercelen woningbouw toe te staan.

Omdat artikel 2.24 eerste lid wordt gewijzigd moet ook artikel 2.24, vierde lid worden aangepast. Dit maakt het mogelijk om ook sloop en herbouw van de bijgebouwen ten behoeve van wonen mogelijk te maken. Uiteraard blijft ook bij de herbouw gelden dat de bebouwing dan moet zijn gericht op het versterken van de verschijningsvorm van de karakteristieke stedenbouwkundige structuur. Als het bijvoorbeeld om een boerenerf gaat dan moet door de bebouwing de uitstraling van het boerenerf behouden blijven.

I Artikel 2.24a

In de Omgevingsvisie De Romte Diele is aangegeven dat de provincie positief tegenover kwalitatieve goede huisvesting van seizoenarbeiders en arbeidsmigranten staat. Dit kan zonder meer in steden en dorpen. Maar ook in het buitengebied of op het terrein van de werkgever is dit mogelijk.

De Omgevingsverordening biedt de volgende mogelijkheden voor huisvesting van seizoenarbeiders en arbeidsmigranten:

1. Binnen het bestaand stedelijk gebied zijn geen regels opgenomen. De gemeente is zelf bevoegd en mag locaties aanwijzen voor seizoenarbeiders en arbeidsmigranten.
2. Buiten het bestaand stedelijk gebied zijn er enkele mogelijkheden opgenomen:
 - a. Huisvesting kan op grond van artikel 2.24 worden toegestaan in vrijkomende bebouwing op een bestaand bouwperceel (bv. agrarisch bedrijf, bedrijf e.d.);
 - b. Huisvesting kan op grond van artikel 2.19 op een recreatieterrein dat niet meer geschikt te maken is voor recreatie;
 - c. Op het eigen erf van de werkgever.

Het punt onder c. is niet expliciet in de Omgevingsverordening geregeld. De huisvesting wordt gezien als onderdeel van de bedrijfsvoering. Omdat hierover wel verwarring bestaat bij gemeenten wordt met deze wijzigingsverordening een nieuw artikel 2.24a opgenomen te nemen waarin dit wordt geregeld.

J

Aan hoofdstuk 2 wordt een nieuwe afdeling 2.14 toegevoegd. Dit is een rechtstreeks gevolg van de actualisatie van afdeling 4.4 van de Omgevingsverordening die ziet op Stiltegebieden. Afdeling 2.14 bevat een instructieregel voor omgevingsplannen. De instructieregels hebben als doel om te voorkomen dat activiteiten buiten het stiltegebied ervoor zorgen dat er niet voldaan kan worden aan de doelstelling van artikel 4.37b van de Omgevingsverordening. Het werkingsgebied van dit artikel is het aandachtsgebied stiltegebied. Het werkingsgebied van een aandachtsgebied stiltegebied is een gebied direct buiten het stiltegebied tot een afstand van gemiddeld 500 meter; hierop zijn uitzonderingen en de geometrische begrenzing zoals vastgelegd op de kaart Aandachtsgebied stiltegebieden is dan ook bepalend.

De gemeente waarin het aandachtsgebied stiltegebied ligt moet bij de evenwichtige toedeling van functies aan locaties in haar omgevingsplan rekening houden met de doelstelling van artikel 4.37b. Dit betekent dat activiteiten die plaatsvinden in het aandachtsgebied stiltegebied qua geluidimmissie in het stiltegebied moeten voldoen aan een $L_{Aeq,24h}$ van ten hoogste 40 dB(A). Daarbij moet ook rekening gehouden worden met het gezamenlijke geluid van meerdere activiteiten.

De instructieregel is met name bedoeld om activiteiten die voor langere tijd plaatsvinden op een locatie te laten voldoen aan de doelstelling. Activiteiten die eenmalig, of kortdurend maar jaarlijks terugkerend zijn en niet kunnen voldoen aan de doelstelling mogen wel toegestaan worden. De gemeente zal hiervoor wel regels moeten stellen dat door gebruik van onder andere de Best Beschikbare Technieken wel ingezet wordt om zoveel als mogelijk aan de doelstelling te kunnen voldoen.

K

In de huidige omgevingsverordening zijn regels opgenomen voor stiltegebieden. De huidige regels blijken voor de uitvoeringspraktijk echter lastig uitvoerbaar en is door de rechtbank kritisch beoordeeld (zie rechtbank Noord-Nederland 13 oktober 2023, ECLI:NL:RBNNE:2023:4162 (Eilan)). Daarnaast zorgen de huidige regels voor een hoge regeldruk, doordat activiteiten in stiltegebieden snel vergunningsplichtig zijn, terwijl dat niet altijd is gewenst.

De nieuwe opzet is (i) uitvoerbaar voor de uitvoeringspraktijk, (ii) toetsbaar voor het bevoegd gezag, (iii) biedt heldere en overzichtelijke regels voor betrokkenen waaraan partijen kunnen voldoen en (iv) biedt versoepeling door middel van uitzonderingen van vergunningplicht via algemene regels (denk aan kortere evenementen, Skûtsjesilen, carbid schieten; zaken die nu nog vergunningplichtig zijn). Daarnaast is de begrenzing van de stiltegebieden gewijzigd; onlogische gebieden zoals bedrijventerreinen, zijn uit de stiltegebieden verwijderd. Verder zijn aandachtsgebieden rondom de stiltegebieden bepaald, ter bescherming van de stilte in de stiltegebieden. Op die manier wordt voldaan aan de instructieregel vanuit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

L

De wijziging van artikel 5.7 hangt rechtstreeks samen met de aanpassing van artikel 5.24. In de praktijk verstrekt de Faunabeheereenheid al lang geen meldingsbewijzen meer en vindt ook geen melding plaats van de gewassen waar schadebestrijding heeft plaatsgevonden. Deze onderdelen kunnen daarom vervallen.

M

Bij de behandeling van de tweede wijzigingsverordening Omgevingsverordening Fryslân 2022 op 25 september 2024 in Provinciale Staten is de toezegging gedaan om te onderzoeken of er ruimte was om artikel 5.24 van de Omgevingsverordening aan te passen. In dit artikel is de vrijstelling geregeld om ganzen te verjagen met ondersteunend afschot om schade aan gewassen door ganzenvraat te voorkomen.

Er is een ecologische effectanalyse uitgevoerd en op basis daarvan wordt een aantal wijzigingen van artikel 5.24 voorgesteld. Daarnaast is door de Faunabeheereenheid aangegeven dat een aantal leden van artikel 5.24 geactualiseerd moet worden.

Dit leidt tot een vernummering van de leden van artikel 5.24. In de toelichting bij het besluit worden zowel de oude als de nieuwe nummers aangehouden.

Op basis van de ecologische effectanalyse worden de volgende wijzigingen voorgesteld. In het vijfde lid (oud), zesde lid (nieuw) worden de tijden waarbinnen ondersteunend afschot is toegestaan verruimd van een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang naar één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang. In het zesde lid (oud), zevende lid (nieuw) vervalt het verbod voor ondersteunend afschot op vanuit de nachtelijke rustgebieden opvliegende ganzen. In het twaalfde lid (oud), elfde lid (nieuw) worden elektronische lokmiddelen toegevoegd en het dertiende lid vervalt in zijn geheel. Er worden geen eisen meer gesteld aan het maximum aantal jagers dat mag worden ingezet en ook niet aan het aantal ganzen dat per verjaagactie mag worden geschoten. Het dertiende lid (oud) vervalt daarom. In de plaats hiervan is een nieuw tweede lid ingevoegd, om te waarborgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende ganzensoorten niet in gevaar komt. Daarvoor wordt gewerkt met de methodiek van de GRP's (Gunstige Referentie Populatie) als signaleringsinstrument om tijdig zicht te houden op populatieontwikkelingen en indien nodig bij te sturen. Wanneer signalen in de jaarlijkse GRP-berekening daartoe aanleiding geven, kunnen Gedeputeerde Staten in overleg met de Faunabeheereenheid en andere betrokkenen maatwerk toepassen, bijvoorbeeld door het vaststellen van quota.

Op basis van de voorstellen van de Faunabeheereenheid worden de volgende wijzigingen voorgesteld.

De leden waarin wordt geregeld dat een meldingsbewijs van de Faunabeheereenheid vereist is vervallen. Deze meldingsbewijzen worden niet meer door de Faunabeheereenheid afgegeven, de regels in deze leden zijn daardoor overbodig geworden.

De formulering van het elfde lid (oud), tiende lid (nieuw) is aangepast, de inhoud is ongewijzigd gebleven. De oude formulering was omslachtig en niet duidelijk. Aan lid veertien (oud), twaalfde lid (nieuw) is toegevoegd dat gegevens over ringen en halsbanden van gedode dieren ook digitaal mogen worden aangeleverd. Dit komt overeen met hoe deze meldingen in de praktijk worden gedaan. In het vijftiende lid (oud), dertiende lid (nieuw) zijn de eisen die aan de jaarlijkse rapportage worden gesteld aangepast. Er wordt informatie gevraagd waarover de Faunabeheereenheid niet beschikt, in de praktijk wordt deze informatie dan ook niet geleverd. Deze laatste wijziging werkt ook door in artikel 5.7. Dit artikel is daarom ook aangepast.

N

In de omgevingsverordening zijn erfmolens toegestaan bij agrarische bedrijven, bij hulpbedrijven landelijk gebied en bij recreatiebedrijven in het landelijk gebied. Het is niet gewenst om bij 'recreatiebedrijven' en 'hulpbedrijven landelijk gebied' die binnen het stedelijk gebied liggen erfmolens toe te staan. Dit zou kunnen betekenen dat er rondom de dorpen en steden her en der erfmolens komen te staan. Dit zou nadelige gevolgen kunnen hebben voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden en zou uit oogpunt van de een gezonde en veilige leefomgeving ook minder gewenst zijn.

In de Omgevingsverordening is nu al geregeld dat erfmolens alleen zijn toegestaan bij recreatie- en hulpbedrijven in het landelijk gebied. De formulering is echter dusdanig dat dit toch ruimte laat voor een andere interpretatie. De formulering van artikel 6.1, derde lid is aangepast zodat helder is dat erfmolens alleen zijn toegestaan bij recreatiebedrijven en hulpbedrijven die zijn gevestigd in het landelijk gebied.

Het spreekt voor zich dat de lokale bevolking niet alleen zou moeten profiteren van de directe opbrengsten van een windturbine maar ook van de opbrengsten van de energieopslag. Deze conclusie wordt ook getrokken in de concept-richtlijn voor batterijsystemen van de Friese Energietafel. Daarom is in artikel 6.1, vierde lid onder d bepaald dat het positief rendement van de energieopslag ook mede ten goede moet komen aan de directe omgeving en in artikel 6.1 vijfde lid onder c. toegevoegd dat ook 60% van de energieopslag in mede-eigendom moet zijn van de lokale gemeenschap.

O

Het spreekt voor zich dat de lokale bevolking niet alleen zou moeten profiteren van de directe opbrengsten van een opstelling voor zonne-energie maar ook van de opbrengsten van de energieopslag. Deze conclusie wordt ook getrokken in de concept-richtlijn voor batterijsystemen van de Friese Energietafel. Daarom is in artikel 6.6, derde lid onder e toegevoegd dat ook 60% van de energieopslag in mede-eigendom moet zijn bij de lokale bevolking.

De regel geldt voor nieuwe opstellingen voor zonne-energie maar ook voor bestaande opstellingen voor zonne-energie waar alsnog een opslagsysteem wordt toegevoegd. Dit is geregeld door in de begripsbepaling van 'opstelling voor zonne-energie' toe te voegen dat de energieopslag onderdeel uitmaakt van de opstelling.

P

Artikel 8.1 biedt de grondslag om aan het gemeentebestuur een ontheffing te verlenen van een aantal instructiebepalingen die voor Omgevingsplannen in de Omgevingsverordening zijn opgenomen. In deze wijzigingsverordening zijn instructies opgenomen voor mestvergister, bedrijfssplitsing, huisvesting van arbeidsmigranten en seizoensarbeiders. Voor deze instructies is in artikel 8.1 een grondslag opgenomen om hiervan ontheffing te kunnen verlenen.

R

In afdeling 9.2 is het overgangsrecht geregeld. Bij de overgang van oude naar nieuwe regelgeving is het vaak gewenst dat voor bestaande situaties of lopende procedures nog een beroep kan worden gedaan de oude regelgeving. De overgang wordt anders wel heel abrupt en het is vaak niet mogelijk om meteen aan de nieuwe regels te voldoen. De regels die gelden binnen stiltegebieden zijn aangepast en geactualiseerd.

De instructieregel dat gemeenten bij hun omgevingsplannen rekening moeten houden met aandachtsgebieden rond stiltegebieden geldt niet voor bedrijven- en industrieterrein die in een omgevingsplan zijn opgenomen dat op 1 januari 2027 onherroepelijk is.

Voor recreatieve en culturele activiteiten die plaatsvinden op het strandgedeelte van een eilandgemeente met een eigen strandbeleid is overgangsrecht opgenomen. Deze zijn tot 1 januari 2027 toegestaan.

Bestaande omgevingsvergunningen of ontheffingen voor het produceren van geluid die nog steeds geldig zijn, vallen eveneens onder het overgangsrecht. Voor ontheffingen die op grond van de voormalige Provinciale Milieuverordening zijn verleend is dit bepaald in artikel 9.6. Voor omgevingsvergunningen die zijn verleend op grond van de omgevingsverordening wordt dit geregeld in het derde lid van het nieuwe artikel 9.7.

Onderdelen Y en BB t/m PP

Bij de Omgevingsverordening hoort een algemene en een artikelsgewijze toelichting. Met bijgaande wijzigingsverordening worden verschillende artikelen van de Omgevingsverordening gewijzigd of aangepast. Dat brengt mee dat voor deze onderdelen de toelichting ook moet worden aangepast. De aanpassing van de toelichting sluit aan bij de inhoudelijke aanpassing van de betreffende artikelen in de Omgevingsverordening.

De toelichting op artikel 2.7 is aangepast, omdat deze niet actueel was, waardoor er veel vragen bij gemeenten leefden. Met het maken van afspraken via de regionale woondeals sinds april 2023 en de laatste jurisprudentie (ABRvS 4 december 2024, nr. 202304942/1/R3 - bestemmingsplan 'Boksum-Blessumerpaed 3') is het noodzakelijk om hier extra aandacht aan te besteden. Met de nu voorliggende aanpassingen is de toelichting aangepast aan de huidige werkwijze.

De regionale woondeals gaan uit van een minimale woningbouwopgave voor de periode tot en met 2030. Daarbij worden afspraken gemaakt over zowel de kwantiteit als de kwaliteit. Het experiment met Noordoost-Fryslân - waarbij de gemeenten zelf de woningbouwaantallen mogen programmeren - is doorvertaald naar de hele provincie. De kwalitatieve opgave blijft voor alle gemeenten relevant; deze heeft een plek in de regionale afspraken en komt terug in de planlijsten. Met de invoering van de woondeals zijn de afspraken via een woonagenda vervallen.

De toelichting op artikel 2.14 is aangepast omdat er bij de behandeling van de tweede wijziging van de verordening onduidelijkheid is ontstaan over wat onder ondergeschikte kleinschalige recreatie moet worden verstaan. In de toelichting is aangegeven dat de gemeente met name bevoegd is om duidelijke keuzes te maken. In de praktijk maken gemeenten beleidsdocumenten waarbij de verschillende vormen van kleinschalige recreatie niet of slechts beperkt gestapeld worden toegestaan. Ook mag vaak slechts een bepaald percentage van de bestaande bebouwing in gebruik worden genomen t.b.v. kleinschalige recreatie. Dit zijn goede methoden om kleinschalige recreatieve voorzieningen ondergeschikt te houden. In de toelichting wordt van gemeenten gevraagd om terughoudend om te gaan bij het toestaan van kleinschalige recreatie bij woningen. Bij woonboerderijen, bedrijven en agrarische bedrijven kunnen meer mogelijkheden geboden worden.

De toelichting op artikel 2.27 is aangepast vanwege onjuiste verwijzingen naar artikelleden.

Onderdeel AA

In de praktijk blijkt er onduidelijkheid te zijn over de uitleg van artikel 1.4. Op grond van Rijksregelgeving geldt dat ook andere Projectbesluiten dan provinciale moeten voldoen aan de regels die in de Omgevingsverordening zijn gesteld. Om deze onduidelijkheid weg te halen wordt bij artikel 1.4 een algemene toelichting opgenomen.